

น้กการเมืองถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

นรินทร์ กุสทานันท์

สถาบันพระปกเกล้า
กรกฎาคม 2549

นักการเมืองถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

โดย นายนิรันดร์ กุลทำนันท์

สถาบันพระปกเกล้า

สงวนลิขสิทธิ์ © 2549

ISBN 974-449-263-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2549

จำนวน 1,000 เล่ม

ราคา 135 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

Nation : Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สถาบันพระปกเกล้า

นักการเมืองถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์...กรุงเทพฯ : สถาบัน, 2549. 126 หน้า

1. นักการเมือง.

2. ไทย_การเมืองและการปกครอง

324.2092

ISBN 974-449-263-5

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์นรินทร์ เศรษฐบุตตร

รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม รัฐอมฤต

ดร.ถวิลวดี บุรีกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา

ผู้แต่ง

นายนิรันดร์ กุลทำนันท์

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

47/101 อาคารศูนย์สัมมนา 3 ชั้น 5 ในบริเวณสถาบันพัฒนาข้าราชการ
พลเรือน หมู่ 4 ตำบลลาดบัวขาว อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0-2527-7830-9 <http://www.kpi.ac.th>

พิมพ์ที่

นครปฐมการพิมพ์

คำนำ

การศึกษาการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมามีอาจ ปฏิเสธได้ว่ายังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักวิจัยและพัฒนาจึงได้ริเริ่มและ ดำเนินการโครงการวิจัยสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นชั้น เพื่อเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่มีการศึกษากันอยู่ก็ คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมืองถิ่น” หรือ การเมืองในจังหวัดต่าง ๆ เป็นการศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของ ท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยอันเป็นปรากฏการณ์ที่ เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง

หนังสือ “**นักการเมืองถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์**” เป็นผลผลิต ขึ้นหนึ่งของโครงการดังกล่าว ซึ่งทางสถาบันฯ ต้องขอขอบคุณ อาจารย์นิรันดร์ กุลทานันท์ ในการทำวิจัยจนได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ของการเมืองถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะ ช่วยเติมเต็มเรื่องราวทางการเมืองในส่วนที่ยังขาดอยู่ และหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการช่วยทำความเข้าใจ ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในระดับจังหวัดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการศึกษาวิจัยการเมืองการปกครองไทย เพิ่มเติมต่อไป

อนุทิน น.พ.กุล .

รองศาสตราจารย์นิติ เศรษฐบุตร

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการเมืองถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับการเลือกตั้งในจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อทราบถึงเครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมืองในจังหวัดเพื่อทราบบทบาทและความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการที่มีส่วนสนับสนุนทางการเมืองในจังหวัดเพื่อทราบบทบาทและความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัด เพื่อทราบวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัด ทำการศึกษานักการเมืองระดับชาติ ตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก จนถึงปี พ.ศ. 2548 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า นักการเมืองที่โดดเด่นในยุคแรก พ.ศ. 2476 - 2500 ได้แก่ นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บิดาของพลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา และเป็นรัฐมนตรีคนแรกของบุรีรัมย์) และนายสอชิง มารังกุล (นักการเมืองหัวก้าวหน้าในยุคแรก) ในยุคที่ 2 (พ.ศ. 2512 - 2519) นักการเมืองที่โดดเด่นคือ นายสวัสดิ์ คชเสนีย์ และนายประเสริฐ เลิศยะโส (ผู้สมัครพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย) เป็นนักการเมืองหัวก้าวหน้าที่ได้รับเลือกหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ในยุคที่สาม (พ.ศ. 2522 - 2535) นักการเมืองที่โดดเด่นคือ นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ (อดีตรัฐมนตรีหลายสมัย) และนายการุณ ไสงาม นักการเมืองหัวก้าวหน้าในยุคที่สี่ (พ.ศ. 2535 - 2540) นักการเมืองที่โดดเด่นคือนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (อดีตรัฐมนตรีหลายสมัย) ในยุคปัจจุบัน (พ.ศ.

2540 - 2548) นักการเมืองบุรีรัมย์ที่โดดเด่นคือ นายเนวิน ชิดชอบ (รัฐมนตรีหลายสมัย) นายโสภณ เพชรสว่าง (อดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎร) และพลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (รัฐมนตรีหลายสมัย)

สำหรับเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองในจังหวัดพบว่านักการเมืองบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์กันผ่านการทำธุรกิจ และการแบ่งปันผลประโยชน์ งบประมาณพัฒนาที่ลงมาในพื้นที่เลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติกันบ้าง และสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม องค์การกุศล เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับพรรคการเมือง จะสัมพันธ์ผ่านมุ้งการเมืองที่ตนสังกัดอยู่

ในด้านวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้ง มีพัฒนาการมาตั้งแต่การเคาะประตูบ้าน จัดมหรสพแล้วปราศรัยหาเสียง ทำโปสเตอร์ แผ่นป้ายโฆษณา มาจนถึงการแจกสิ่งของ อาหาร ยารักษาโรค เสื้อผ้า จนแจกเงินในท้ายที่สุด และรูปแบบการจัดตั้งห้วคະແນน เริ่มจากง่าย ๆ อาศัยผู้นำท้องถิ่น มาเป็นการวางเครือข่ายคล้ายธุรกิจขายตรง มีสัดส่วนห้วคະແນนต่อผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และนอกจากนี้ยังใช้วิธีการหาเสียงโดยจัดตั้งกองทุนให้กลุ่มชาวบ้าน การอบรม และพาไปศึกษาดูงาน การจัดเลี้ยง การแจกเบี้ยเลี้ยง เป็นต้น

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทคัดย่อ

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ: การศึกษา “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดบุรีรัมย์	1
	เกริ่นนำ	1
	การศึกษาเกี่ยวกับ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” ของจังหวัดบุรีรัมย์	3
บทที่ 2	สภาพทั่วไปของจังหวัดบุรีรัมย์	5
	ที่ตั้งและอาณาเขต	5
	ข้อมูลด้านการปกครอง	6
	ข้อมูลในการเลือกตั้ง	9
	สภาพทางการเมือง	16
บทที่ 3	วิเคราะห์การเมืองจังหวัดบุรีรัมย์	65
	เครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์	65
	ตระกูลการเมืองที่เด่นในปัจจุบัน	76
	ความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัด	82

รูปแบบและวิธีการหาเสียงของนักการเมือง	83
การจัดตั้งหัวคะแนน	84
กลยุทธ์ในการหาเสียง	89
บทที่ 4 บทสรุป; ภาพรวมของ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดบุรีรัมย์	93
นักการเมืองที่โดดเด่น	93
เครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมืองในจังหวัด	100
รูปแบบวิธีการหาเสียง	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	111

บทที่ 1

บทนำ: การศึกษา “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดบุรีรัมย์

เกริ่นนำ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ได้สร้างระบบการเมืองแบบที่ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำงานที่กำหนดนโยบายสาธารณะแทนตน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่ผ่านมากับระดับชาติประเทศไทยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมรวม 20 ครั้ง มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม 1 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2489 และมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรงครั้งแรกไปเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 ในขณะที่ในระดับท้องถิ่นก็ได้จัดให้มีการเลือกตั้งตัวแทนเพื่อทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายรูปแบบพัฒนาขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม คงมีอาจปฏิเสธได้ว่าการศึกษากองการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมายังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่ศึกษากันอยู่ก็คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมืองถิ่น” ที่เป็นการศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทยซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมือง

ระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง เพราะในขณะที่เวทีการเมือง ณ ศูนย์กลางของประเทศกำลังเข้มข้นด้วยการชิงไหวชิงพริบของนักการเมืองในสภา และภาคการเมืองต่างๆ อีกด้านหนึ่งในจังหวัด บรรดาสมัครพรรคพวกและผู้สนับสนุนทั้งหลายกำลังดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาฐานเสียงในพื้นที่ด้วยเช่นกัน และทันทีที่ภารกิจที่ส่วนกลางสิ้นสุดลง การลงพื้นที่พบปะประชาชนตามสถานที่และงานบุญ งานประเพณีต่างๆ เป็นสิ่งที่นักการเมืองผู้หวังชัยชนะในการเลือกตั้งมีอาจขาดตกบกพร่องได้

ภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงหลายสิ่งหลายอย่างของการเมืองไทยที่ดำเนินมาต่อเนื่องยาวนาน ในแง่มุมที่อาจถูกมองข้ามไปในทางการศึกษาการเมืองระดับชาติ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำการศึกษามิใช่น้อย เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้ที่ยังขาดหาย และหากนำสิ่งที่ได้ค้นพบนี้มาพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็น่าจะทำให้สามารถเข้าใจการเมืองไทยได้ชัดเจนขึ้นในทุกมุมมองที่แตกต่างจากการเมืองแบบเดิมๆ

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่มีการเคลื่อนไหวการเมืองเข้มข้น มีการใช้กลยุทธ์หลากหลายเอาชนะกันในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าศึกษา อันจะนำไปสู่การเข้าใจสภาพการเมืองในท้องถิ่นมากขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” ของจังหวัดบุรีรัมย์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวในข้างต้น ดังนั้น หนังสือ “นักการเมือง-ถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์” นี้ จึงมุ่งเน้นทำการศึกษาให้นักการเมืองที่เคยได้ รับการเลือกตั้งในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ทราบถึงเครือข่ายและ ความสัมพันธ์ของนักการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์ว่าในแต่ละช่วง แต่ละยุคเป็นอย่างไร มีบทบาทและความสัมพันธ์ของกลุ่มผล-ประโยชน์และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น ครอบครัว วงศาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีส่วนในการสนับสนุนทางการเมืองในจังหวัดหรือไม่ อย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดเป็น อย่างไรและวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองใน จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันนี้มีรูปแบบและวิธีการ อย่างไรทั้งนี้ผู้แต่งจะทำการศึกษากการเมืองของนักการเมืองระดับชาติ ตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภา-ผู้แทนราษฎรที่กำลังจะมีขึ้นในช่วงต้นปี พ.ศ.2548 ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ความสำคัญกับเครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมือง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการต่างๆ บทบาท และความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองภายในจังหวัด ตลอดจนรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีต่างๆ ที่นักการเมืองใช้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้แต่งได้อาศัยการศึกษา จากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกไปถึงนักการเมือง คนต่างๆ ในพื้นที่ได้ ในประเด็นที่ต้องการศึกษา

ผู้แต่งมีความคิดว่าหนังสือเล่มนี้น่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกลไกทางการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งได้ทราบว่าตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกเป็นต้นมา มีนักการเมืองคนใดในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการเลือกตั้งบ้าง และชัยชนะของนักการเมืองเหล่านี้มีสาเหตุและปัจจัยอะไรสนับสนุน รวมทั้งทำให้ทราบถึงความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น ครอบครัว วงศาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีต่อการเมืองท้องถิ่นบุรีรัมย์ ความสำคัญของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัด รวมไปถึงรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีต่างๆ ที่นักการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” สำหรับเป็นองค์ความรู้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยต่อไป

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของจังหวัดบุรีรัมย์

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 15 ลิปดาเหนือ กับ 15 องศา 45 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 30 ลิปดาตะวันออก กับ 103 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 385 กิโลเมตร ทางรถไฟประมาณ 376 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 10,393.945 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,451,178.125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.11 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 2.01 ของพื้นที่ประเทศไทย และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม สุรินทร์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุรินทร์

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสระแก้ว และประเทศกัมพูชา
ประชาธิปไตย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลด้านการปกครอง

การบริหารการปกครองในจังหวัดบุรีรัมย์ มีหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ซึ่งแยก ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารราชการส่วนกลาง คือ หน่วยงานที่มีสายบังคับบัญชาขึ้นตรงกับส่วนกลาง ซึ่งมาจัดตั้ง หน่วยงานปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ 62 ส่วนราชการ และส่วนราชการที่เป็นรัฐวิสาหกิจ จำนวน 18 หน่วยงาน

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งการบริหารออกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1 จังหวัด ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัดทั้งสิ้น 33 ส่วนราชการ มีสำนักงานจังหวัด เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารราชการ และเป็นศูนย์กลางบริหารราชการกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัด

2.2 อำเภอ ประกอบด้วย 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 189 ตำบล 2,520 หมู่บ้าน และ ส่วนราชการประจำอำเภอ โดยมีนายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชา

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็น 3 แบบ คือ

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นครอบคลุมพื้นที่ทั้ง จังหวัด ยกเว้นเทศบาล

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ แต่ละตำบล 189 แห่ง

3.3 เทศบาล ประกอบด้วยเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และเทศบาลตำบล 24 แห่ง

ลักษณะการแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2546

อำเภอ	เนื้อที่ (กม. ²)	ระยะทาง จากอำเภอ ถึงจังหวัด	เทศบาล	องค์การบริหาร ส่วนตำบล	ตำบล	หมู่บ้าน
เมืองบุรีรัมย์	718,235	1	1	18	19	319
คูเมือง	442,000	33	2	7	7	104
กระสัง	652,700	37	1	11	11	166
นางรอง	914,000	54	1	15	15	188
หนองกี่	385,000	83	1	9	10	108
ละหานทราย	669,000	99	1	6	6	80
ประโคนชัย	890,121	44	1	16	16	182
บ้านกรวด	583,000	66	2	9	9	111
พุทไธสง	329,000	64	1	6	7	97
ลำปลายมาศ	802,950	32	2	15	16	213
สตึก	803,000	40	1	12	12	179

อำเภอ	เนื้อที่ (กม. ²)	ระยะทาง จากอำเภอ ถึงจังหวัด	เทศบาล	องค์การ บริหาร ส่วนตำบล	ตำบล	หมู่บ้าน
ปะคำ	296,029	78	1	5	5	73
นาโพธิ์	255,000	76	1	5	5	65
หนองหงส์	335,000	54	1	7	7	100
พลับพลาชัย	306,670	40	1	5	5	67
ห้วยราช	174,500	15	1	7	8	80
โนนสุวรรณ	189,650	65	1	4	4	56
ชำนิ	242,000	70	-	6	6	63
บ้านใหม่ ไชยพจน์	178,000	85	1	5	5	55
โนนดินแดง	448,000	92	1	3	3	34
กิ่งอำเภอ บ้านด่าน	159,000	18	-	4	4	59
กิ่งอำเภอ แคนดง	298,000	60	1	4	4	54
เฉลิม พระเกียรติ	350,000	76	1	5	5	67
รวม	10,393.945		24	184	189	2,520

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์

จำนวนเขตการปกครองและพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

เขตการปกครอง	2543	2544	2545	2546
อำเภอ	21	21	21	21
กิ่งอำเภอ	2	2	2	2
ตำบล	189	189	189	189
หมู่บ้าน	2,485	2,511	2,516	2,520
เทศบาล	24	24	24	24
พื้นที่จังหวัด	10,393.945			ตร.กม.

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546

ข้อมูลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ปี 2548 (วันอาทิตย์ที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548) มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 1,057,748 คน

การแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 10 เขตเลือกตั้ง ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย 1 อำเภอ, 12 ตำบล, 1 เทศบาล

อำเภอเมือง ต.อีสาน, ต.บ้านยาง, ต.บ้านบัว, ต.ชุมเห็ด, ต.ถลุงเหล็ก, ต.พระครู, ต.หนองตาต,

ต.กระสัง, ต.บ้านบัว, ต.ลุมพิก, ต.สะแกโพรง,
ต.สวายจีก และเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

**เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย 6 อำเภอ, 20 ตำบล,
2 เทศบาล**

อำเภอชำนิ ต.ชำนิ, ต.ช่อผกา, ต.ละสวน, ต.หนองปล่อง,
ต.เมืองยาง, ต.โคกสนวน

อำเภอพลับพลาชัย ต.สะเดา, ต.จันดุม, ต.โคกขมิ้น, ต.สำโรง

อำเภอหนองหงส์ ต.เมืองฝ้าย

อำเภอกระสัง ต.สองชั้น

อำเภอเมือง ต.เมืองฝาง, ต.สองห้อง, ต.เสม็ด, ต.สะแกชำ,
ต.หลักเขต

อำเภอห้วยราช ต.สนวน, ต.ห้วยราช, ต.สามแวง

**เขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วย 5 อำเภอ, 20 ตำบล,
1 เทศบาล**

อำเภอเมือง ต.กัลปพฤกษ์

อำเภอกระสัง ต.กระสัง, ต.ลำดวน, ต.สูงเนิน, ต.หนองเต็ง,
ต.เมืองไผ่, ต.ชุมแสง, ต.บ้านปรือ, ต.ห้วยสำราญ,
ต.กันทรารมณ, ต.ศรีภูมิ

กิ่งอำเภอบ้านด่าน ต.บ้านด่าน, ต.ปราสาท, ต.วังเหนือ,
ต.โนนขวาง

อำเภอห้วยราช ต.ตาเสา, ต.บ้านตะโก, ต.โคกเหล็ก,
ต.เมืองโพธิ์

อำเภอสตึก ต.ชุมแสง

เขตเลือกตั้งที่ 4 ประกอบด้วย 4 อำเภอ, 18 ตำบล, 2 เทศบาล

อำเภอสตึก ต.สตึก, ต.หนองใหญ่, ต.ดอนมนต์, ต.กระสัง, ต.ท่าม่วง, ต.สนามชัย, ต.ร่อนทอง, ต.นิคม, ต.เมืองแก, ต.ทุ่งวัง, ต.สะแก

กิ่งอำเภอแคนดง ต.แคนดง, ต.สระบัว, ต.ดงพลอง, ต.หัวฝาย

อำเภอพุทไธสง ต.มะเฟือง, ต.บ้านยาง, ต.คูเมือง, ต.ปะเคียบ

เขตเลือกตั้งที่ 5 ประกอบด้วย 4 อำเภอ, 21 ตำบล, 5 เทศบาล

อำเภอนาโพธิ์ ต.นาโพธิ์, ต.ศรีสว่าง, ต.บ้านคู, ต.บ้านดู่, ต.ดอนกอก

กิ่งอำเภอ-บ้านใหม่ชัยพนัน ต.หนองแวง, ต.กุ้งสวนแดง, ต.แดงใหญ่, ต.ทองหลาง, ต.หนองเยือง

อำเภอพุทไธสง ต.พุทไธสง, ต.บ้านจาน, ต.บ้านแวง, ต.หายไศก, ต.บ้านเป่า

อำเภอคูเมือง ต.คูเมือง, ต.ตูมใหญ่, ต.หนองขमार, ต.บ้านแพ, ต.หินเหล็กไฟ, พรสำราญ

เขตเลือกตั้งที่ 6 ประกอบด้วย 2 อำเภอ, 18 ตำบล, 3 เทศบาล

อำเภอลำปลายมาศ ต.ลำปลายมาศ, ต.หนองคู, ต.โคกสะอาด, ต.ตลาดโพธิ์, ต.บุโพธิ์, ต.เมืองแฝก, ต.ทะเมนชัย, หนองกระทิง, ต.ผไทรินทร์, ต.บ้านยาง, ต.โคกกลาง, ต.โคกล่าม, ต.หินโคน, ต.แสงพัน, ต.หนองบัวโคก, ต.หนองโดน

อำเภอหนองหงษ์	ต.ไทยสามัคคี, ต.สระแก้ว
เขตเลือกตั้งที่ 7	ประกอบด้วย 4 อำเภอ, 22 ตำบล, 3 เทศบาล
อำเภอหนองกี่	ต.หนองกี่, ต.ทุ่งกระเต็น, ต.ทุ่งกระตาดพัฒนา, ต.บุกระสัง, ต.ท่าโพธิ์ชัย, ต.เขี้ยปราสาท, ต.โคกสูง, ต.โคกสว่าง, ต.ดอนอระวาง
อำเภอปะคำ	ต.ปะคำ, ต.ไทยเจริญ, ต.หนองบัว, ต.โคกมะม่วง, ต.หู่ท่านบ
อำเภอโนนสุวรรณ	ต.โนนสุวรรณ, ต.ทุ่งจันทัน, ต.โกรกแก้ว, ต.ดงอีจาน
อำเภอหนองหงส์	ต.สระทอง, ต.หนองชัยศรี, ต.เสาเดี่ยว, ต.ห้วยหิน
เขตเลือกตั้งที่ 8	ประกอบด้วย 3 อำเภอ, 21 ตำบล, 1 เทศบาล
อำเภอนางรอง	ต.นางรอง, ต.ชุมแสง, ต.หนองโบสถ์, ต.สะเดา, ต.หนองโสน, ต.หัวถนน, ต.หนองกง, ต.หนองยายพิมพ์, ต.ทรัพย์พระยา, ต.ทุ่งแสงทอง, ต.ถนนหัก, ต.หนองไทร, ต.ก้านเหลือง, ตำบลลำไทรโยง, ตำบลบ้านสิงห์
อำเภอหนองกี่	ต.เมืองไผ่
เขตเลือกตั้งที่ 9	ประกอบด้วย 3 อำเภอ, 17 ตำบล, 4 เทศบาล
อำเภอบ้านกรวด	ต.บ้านกรวด, ต.ปราสาท, ต.บึงเจริญ,

ต.หนองไม้งาม, ต.จันทบเพชร, ต.สายตะกุก,
ต.สินลาด, ต.โนนเจริญ, ต.เขาดินเหนือ

อำเภอละหานทราย ต.ละหานทราย, ต.สำโรงใหม่, ต.หนองแวง,
ต.หนองตะครอง, ต.โคกว่าน

อำเภอโนนดินแดง ต.โนนดินแดง, ต.ลำนางรอง, ต.ส้มป่อย

**เขตเลือกตั้งที่ 10 ประกอบด้วย 3 อำเภอ, 18 ตำบล,
1 เทศบาล**

อำเภอประโคนชัย ต.ประโคนชัย, ต.โคกมะขาม, ต.แสงทอง,
ต.สีเหล็ก, ต.บ้านไทร, ต.โคกตูม, ต.ละเวียง,
ต.จรเข้มาก, ต.บังกุ, ต.โคกยาง, ต.ปะทัดปุ,
ต.โคกม้า, ต.ไพศาล, ต.ตะโกตาพิ, ต.เขาคอก,
ต.หนองบอน

อำเภอละหานทราย ต.ตาจ

อำเภอพลับพลาย ต.ป่าขัน

จำนวนหน่วยเลือกตั้งและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำแนกเป็นเขตเลือกตั้ง ดังนี้

เขต	จำนวน อำเภอ	จำนวน ตำบล	จำนวน เทศบาล	จำนวน หมู่บ้าน	หน่วยเลือกตั้ง ปี 44	หน่วยเลือกตั้ง ปี 48
1	1	12	1	226	161	164
2	6	20	2	271	207	197
3	5	20	1	280	190	190
4	4	18	2	265	206	220
5	4	21	5	273	213	219
6	2	17	3	244	188	218
7	4	22	3	276	206	217
8	3	21	2	273	208	208
9	3	17	4	203	175	183
10	3	18	1	215	188	190
รวม 21 อ. 2 กิ่ง					1,942	2,006

แผนที่แบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์

สภาทางการเมือง

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2544

จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 10 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน ดังนี้

เขต	ชื่อ	พรรคการเมือง
1	นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล	ชาติไทย
2	นางกรรณา ชิดชอบ	ชาติไทย
3	นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ	ชาติไทย
4	นายสุรศักดิ์ นาคดี	ไทยรักไทย
5	นายพีระพงษ์ เฮงสวัสดิ์	ไทยรักไทย
6	นายโสภณ ชาร์มย์	ชาติไทย
7	นายประกิจ พลเดช	ไทยรักไทย
8	นายโสภณ เพชรสว่าง	ไทยรักไทย
9	นายขจรธน จุดโต	ไทยรักไทย
10	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	ไทยรักไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 2 คน

1. นายจำรัส เวียงสงค์ พรรคไทยรักไทย
2. นายชัย ชิดชอบ พรรคชาติไทย

สมาชิกวุฒิสภา 5 คน

1. นายเพิ่มพูน ทองศรี
2. นายการุณ ไสงาม
3. นายพร เพ็ญพาส
4. นางสาวอุษณีย์ ชิดชอบ
5. พ.ต.อ. สุรพงศ์ ใฝ่นวล

สภาพทางการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์

สภาพการณ์ทางการเมืองของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองระบบตัวแทนนั้น ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึง ปัจจุบัน พอที่จะประมวลภาพรวมได้ตามตารางในหน้า 20

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
1.	2476	นายพันตรี หลวงศักดิ์ธรรณาการ (นาก ปิตะเสน)	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 พ.ย. 2476
2.	2480	-	-	-
3.	2481	นายพัน พรหมมัทธีกุล	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 พ.ย. 2481
4.	2489	นายพูน มณีวรรณ	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2489
5.	2489	นายนคร ทินศิริกุล	เขต 1	เลือกตั้งเพิ่มขึ้นเมื่อวันที่ 5 ส.ค. 2489
6.	2489	ร้อยตรีภาค ขุดศรีเวียง	เขต 2	เลือกตั้งเพิ่มขึ้นเมื่อวันที่ 5 ส.ค. 2489
7.	2491	นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 29 ม.ค. 2491
8.	2491	นายไพรัช วิเศษโกสินทร์	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 29 ม.ค. 2491

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
9.	2495	นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2495
10.	2495	นายสอชิง มารังกุล	-	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2495
11.	2500	นายสอชิง มารังกุล	เสรีประชาธิปไตย	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2500
12.	2500	นายแถม วงศ์อามาตย์	เสรีมั่งคั่งศิลา	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2500
13.	2500	นายโต๊ะ แก้วเสมา	เสรีประชาธิปไตย	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2500
14.	2500	นายแถม วงศ์อามาตย์	ไม่สังกัดพรรคใด	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 ธ.ค. 2500
15.	2500	นายสอชิง มารังกุล	เสรีประชาธิปไตย	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 ธ.ค. 2500
16.	2500	นายโต๊ะ แก้วเสมา	เสรีประชาธิปไตย	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 ธ.ค. 2500
17.	2512	นายบุญเยี่ยม โสภณ	ไม่สังกัดพรรคใด	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 10 ก.พ. 2512

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
18.	2512	นายทองเจือ กัลพมานุกุลกิจ	ไม่สังกัดพรรคใด	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 10 ก.พ. 2512
19.	2512	นายสวัสดิ์ คชเสนี	สหประชาไทย	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 10 ก.พ. 2512
20.	2518	นายประเสริฐ เลิศยะไธ	สังคมแห่งประเทศไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2518
21.	2518	นายจำลอง วงษ์ทอง	ธรรมสังคม เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2518
22.	2518	นายสมาน มณีราชกิจ	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2518
23.	2518	นายบุญเยี่ยม ไสภณ	ธรรมสังคม เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2518
24.	2518	นายจรูญ ปราบวิบุตสูง	ธรรมสังคม เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2518
25.	2518	นายปกรณ์ กุลกำจร	ไท เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2518
26.	2519	นายบัญชา วัฒนวงศ์วิสุทธิ์	กิจสังคม เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
27.	2519	นายदनัย นพสุวรรณวงศ์	ประชาธิปัตย์ เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519
28.	2519	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519
29.	2519	นายสุนัย พงศ์อารยะ	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519
30.	2519	นายสมโภชน์ ศิริกุล	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519
31.	2519	นายไพโรจน์ ดิยะวานิช	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519
32.	2519	นายทองเจือ กัลพมานุกุลกิจ	เกษตรสังคม เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เม.ย. 2519
33.	2522	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522
34.	2522	นายเนาว์ พงษ์ธีรธรรมกุล	เสรีธรรม เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522 (ลาออก 24 ม.ค 2526)

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
35.	2522	นายชัย ชิดชอบ	อิสระ เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522
36.	2522	นายบุญเยี่ยม โสภณ	อิสระ เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522
37.	2522	นายวุฒินันท์ หลอดทอง	อิสระ เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522
38.	2522	นายณัฐ ชาติวัฒนศิริ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522
39.	2522	นายพิฑิต ธีระรัตนานนท์	กิจสังคม เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2522
40.	2526	ดร. อรุณวรรณ วัฒนพงษ์ศิริ	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526
41.	2526	นายสวัสดิ์ คชเสนี	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526
42.	2526	นายชัย ชิดชอบ	ไม่สังกัดพรรค เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526
43.	2526	นายต่อสู์ ลัทธิกุล	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
44.	2526	นายบุญเยี่ยม ไสภณ	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526 (ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 12 มิ.ย 2526)
45.	2526	นายไพโรจน์ ดิยะวานิช	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526 (แทน เมื่อวันที่ 28 ส.ค 2526)
46.	2526	นายไสภณ เพชรสว่าง	ประชาธิปไตย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526
47.	2526	นายพิชิต วีระรัชตานนท์	ไม่สังกัดพรรค เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526
48.	2526	นายกาจกาน ใสงาม	ไม่สังกัดพรรค เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2526
49.	2529	นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	มวลชน เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
50.	2529	นายชัย ฑิตชอบ	สหประชาธิปไตย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
51.	2529	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	ประชาธิปไตย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
52.	2529	นายอุดมรินทร์ พงศ์อารยะ	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
53.	2529	นายต่อสู๋ สัทธิกุล	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
54.	2529	นายไพโรจน์ ตยะวานิช	สหประชาธิปไตย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
55.	2529	นายการุณ ไสงาม	ประชาธิปไตย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
56.	2529	นายพิฑิต ธีระรัตนานนท์	สหประชาธิปไตย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 27 ก.ค. 2529
57.	2531	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	ประชาธิปไตย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
58.	2531	นายปณวัตร เลียงผองพันธ์	มวลชน เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
59.	2531	นายอุดมพงษ์ เหลืองอุดมชัย	เสรีนิยม เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
60.	2531	นายไธภณ เพชรสว่าง	มวลชน เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
61.	2531	นายประภิต พลเดช	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
62.	2531	นายต่อสู๋ สัทธิกุล	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
63.	2531	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
64.	2531	นายพิชิต ธีระรัชตานนท์	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
65.	2531	นายเนวิน ชิดชอบ	สหประชาชาติไปโตย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ก.ค. 2531
66.	2535	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	ประชาธิปไตย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
67.	2535	นายวุฒิพงษ์ เหลืองอุดมชัย	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
68.	2535	นายปณวัตร เลี้ยงพงษ์พันธุ์	มวลชน เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
69.	2535	พ.ต.อ.สุทรี คະสุวรรณ	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
70.	2535	นายต่อสู้อั ลัทธิกุล	ชาติพัฒนา เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
71.	2535	นายประกิจ พลเดช	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
72.	2535	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
73.	2535	นายเนวิน ชิดชอบ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
74.	2535	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มี.ค. 2535
75.	2535	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	ประชาธิปัตย์ เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
76.	2535	นายชัย ชิดชอบ	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
77.	2535	นายปณวัตร เตี้ยมทองพันธุ์	มวลงชน เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
78.	2535	นายมนัส เสงยศมาก	ประชาธิปัตย์ เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
79.	2535	นายไฉฉาน เพชรสว่าง	ชาติพัฒนา เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
80.	2535	นายประภิจ พลเดช	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
81.	2535	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
82.	2535	นายเนวิน ชิดชอบ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
83.	2535	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 ก.ย. 2535
84.	2538	นายเนวิน ชิดชอบ	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
85.	2538	นายประสิทธิ์ ตั้งศิริเกียรติกุล	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
86.	2538	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
87.	2538	นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
88.	2538	นายชัย ชิดชอบ	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
89.	2538	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	ประชาธิปไตย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
90.	2538	นายโสมณ เพชรสว่าง	ชาติพัฒนา เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
91.	2538	นายวัชรินทร์ ชัมพะกุล	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
92.	2538	นายกาญจน ใสงาม	ประชาธิปไตย เขต 4	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
93.	2538	พ.ต.อ.สุทธิ คະสุวรรณ	ชาติไทย เขต 4	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 ก.ค. 2538
94.	2539	นายเนวิน ชิดชอบ	เอกภาพ เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
95.	2539	นางกฤษณา ชิดชอบ	เอกภาพ เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
96.	2539	นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล	เอกภาพ เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
97.	2539	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	ประชาธิปไตย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
98.	2539	นายชัย ชิดชอบ	เอกภาพ เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
99.	2539	นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	ประชาธิปไตย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
100.	2539	นายประกิจ พลเดช	ความหวังใหม่ เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
101.	2539	นายไธสมน เพชรสว่าง	ชาติพัฒนา เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
102.	2539	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	ความหวังใหม่ เขต 4	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
103.	2539	นายขจรธน จุกโต	ความหวังใหม่ เขต 4	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พ.ย. 2539
104.	2544	นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล	ชาติไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
105.	2544	นางกฤษณา ริดชอบ	ชาติไทย เขต 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
106.	2544	นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ	ชาติไทย เขต 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
107.	2544	นายสุรศักดิ์ นาคดี	พรรคไทยรักไทย เขต 4	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
108.	2544	นายพีระพงษ์ เสงส์สวัสดิ์	พรรคไทยรักไทย เขต 5	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
109.	2544	นายไธสมน ชาร์มย์	ชาติไทย เขต 6	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
110.	2544	นายประกิจ พลเดช	พรรคไทยรักไทย เขต 7	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
111.	2544	นายไธสมน เพชรสว่าง	พรรคไทยรักไทย เขต 8	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
112.	2544	นายชจรณ จุติโต	พรรคเสรีธรรม 9	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
113.	2544	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	พรรคไทยรักไทย เขต 10	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2544
114.	2548	นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล	พรรคไทยรักไทย เขต 1	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ.. 2548

ลำดับที่	ปี พ.ศ	ชื่อ - สกุล	สังกัดพรรค / เขตเลือกตั้ง	หมายเหตุ
115.	2548	นางกฤษณา ชาติชอบ	พรรคไทยรักไทย 2	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
116.	2548	นายศักดิ์สยาม ชาติชอบ	พรรคไทยรักไทย 3	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
117.	2548	นายสุรศักดิ์ นาคดี	พรรคไทยรักไทย 4	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
118.	2548	นายพีระพงษ์ เสงส์สวัสดิ์	พรรคไทยรักไทย 5	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
119.	2548	นายไธภณ ชาร์มัย	พรรคไทยรักไทย 6	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
120.	2548	นายประกิจ พลเดช	พรรคไทยรักไทย 7	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
121.	2548	นายไธภณ เพชรสว่าง	พรรคไทยรักไทย 8	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
122.	2548	นายชจรณ จุฑาโต	พรรคไทยรักไทย 9	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548
123.	2548	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	พรรคไทยรักไทย 10	เลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 ก.พ. 2548

การเลือกตั้งและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 ถึง พ.ศ. 2548

จากข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2476 ซึ่งเป็นปีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งครั้งแรก จวบจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2548) สามารถลำดับเหตุการณ์การเลือกตั้งและรายชื่อของผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้แทนจังหวัดบุรีรัมย์ได้ดังนี้

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 1

(15 พ.ย. 2476 – 9 ธ.ค. 2480)

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 กำหนดให้ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) 2 ประเภท คือ สมาชิกประเภทที่ 1 ซึ่งมาจากการเลือกตั้งมีจำนวน 78 คน และสมาชิกประเภทที่ 2 ซึ่งมาจากการแต่งตั้ง จำนวน 78 คน สำหรับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 ซึ่งถือเป็นการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งแรกของประเทศไทย เป็นการเลือกตั้งแบบ “รวมเขตจังหวัด” (เขตจังหวัด แต่ละจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง) ใช้วิธีการเลือกตั้งทางอ้อม โดยให้ราษฎรเลือกผู้แทนราษฎรก่อน แล้วให้ผู้แทนตำบลเลือกผู้แทนราษฎรอีกต่อหนึ่ง ใช้อัตราประชากร 200,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน อยู่ในวาระ 4 ปี ทั้งนี้ ส.ส. ชุดที่ 1 สิ้นสุดลงเมื่อ ครบวาระ 4 ปี ในวันที่ 9 ธันวาคม 2480

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ส.ส. ของจังหวัดบุรีรัมย์คนแรกคือ นายพันตรี หลวงศักดิ์ธรรณการ (นาก ปิตะเสน)

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 2

(7 พ.ย. 2480 – 11 ก.ย. 2481)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ ประกอบด้วย ส.ส. 2 ประเภทๆ ละ 91 คน คือ สมาชิกประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้ง และสมาชิกประเภทที่ 2 มาจากการแต่งตั้งโดยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องมาจากสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 1 และมีการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเพิ่มอีก 13 คน เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2480 สำหรับสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนครั้งแรก และใช้ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตๆ ละ 1 คน ใช้อัตราประชากร 200,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน วาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ส.ส.ประเภทที่ 1 ของสภาชุดนี้สิ้นสุดลงโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2481

สำหรับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. บุรุษรัมย์ คนที่ 2 คือ นายตัน พรหมมินธุกุล

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 3

(12 พ.ย. 2481 – 15 ต.ค. 2488)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ ประกอบด้วย ส.ส. 2 ประเภทๆ ละ 91 คน คือ สมาชิกประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้ง และ สมาชิกประเภทที่ 2 มาจากแต่งตั้งโดยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องมาจากสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 1 และ ชุดที่ 2 สำหรับ ส.ส. ประเภทที่ 1 ของสภาชุดนี้ มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 เป็นการเลือกตั้งโดยวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีผู้แทนราษฎรได้ 1 คน ถือเกณฑ์ประชากร จำนวน 200,000 คน

ต่อผู้แทนราษฎร 1 คน เนื่องจากในช่วงการดำรงตำแหน่งของ ส.ส. ชุดนี้ เป็นช่วงเกิดสงครามโลก ครั้งที่ 2 ทำให้ราษฎรไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกประเภทที่ 1 ได้สภาผู้แทนราษฎรจึงได้ให้ความเห็นชอบ พ.ร.บ. ขยายกำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่ง ส.ส. ออกไปอีกไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามที่รัฐบาลเสนอ 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2485 และครั้งที่ 2 วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2487 ทั้งนี้ ส.ส. ประเภทที่ 1 ของสภาชุดนี้สิ้นสุดลงโดยการยุบสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 15 ตุลาคม 2488

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. บุรีรัมย์ คือ นายพัน พรหมมินธิกุล

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 4

(6 ม.ค. 2489 – 8 พ.ย. 2490)

สำหรับสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ ประกอบด้วย ส.ส. 2 ประเภทๆ ละ 96 คน สมาชิกประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้ง และสมาชิกประเภทที่ 2 มาจากแต่งตั้งโดยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องมาจากสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 1 - 3 สำหรับ ส.ส. ประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2489 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงแบบแบ่งเขต (เขตละ 1 คน) ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 200,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระ 4 ปี สำหรับ ส.ส. ประเภทที่ 1 ของสภาชุดนี้ สิ้นสุดลง เพราะการทำรัฐประหารของ พลโทผิน ชุณหะวัณ บิดาของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490

สำหรับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. บุรีรัมย์ คนที่ 4 คือ นายพูน มณีวรรณ

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 5

(5 ส.ค. 2489 – 8 พ.ย. 2490)

สภาผู้แทน (ไม่มีคำว่า “ราษฎร” ต่อท้าย) สมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแบ่งเขตเลือกตั้งโดยใช้เกณฑ์ประชากร 100,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ซึ่งในระยะแรกให้ ส.ส. ที่อยู่ในตำแหน่งก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญ (สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 4) ซึ่งเลือกตั้งมาเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2489 จำนวน 96 คน ทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนไปก่อน ต่อมาเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2489 ได้มีการเลือกตั้ง ส.ส. เพิ่มในอีก 47 จังหวัด (รวมทั้งจังหวัดพิษณุโลกด้วย) ได้ ส.ส. เพิ่มมาอีก 82 คน รวมเป็น 178 คน สภาชุดนี้สิ้นสุดลง เพราะการทำรัฐประหารของ พลโทผิน ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490

ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. บุรีรัมย์ คือ นายนคร ทินศิริกุล และ ร.ต. กาจ อุดตริวิเชียร

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 6

(29 ม.ค. 2491 – 29 พ.ย. 2494)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 กำหนดให้รับสภา มี 2 สภา คือ 1. สภาผู้แทนราษฎร จำนวน 99 คน วาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และ 2. วุฒิสภา มาจากการแต่งตั้ง เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 สำหรับ ส.ส. ของสภาชุดนี้ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2491 เป็นการเลือกตั้งแบบรวมเขต จังหวัด (จังหวัดละ 1 เขต) ในเกณฑ์ประชากร 200,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลง ในวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 เพราะการทำ รัฐประหารของ พลเอกผิน ชุณหะวัณ

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส.บุรีรัมย์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้แก่ นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา และนายไพรัช วิเศษโกสินทร์ โดยนายเสรี ได้รับการแต่งตั้งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เกษตรธิการ ในปี 2593 ถือเป็นรัฐมนตรีคนแรกของจังหวัดบุรีรัมย์ และของตระกูลอิศรางกูร ณ อยุธยา นายเสรี เคยทำงานสรรพสามิต จ.บุรีรัมย์ แล้วลาออกมาเป็นทนายความว่าความให้คนยากจน เคยเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ปี 2590 เป็นบิดาของ พลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง- กลาโหมและแกนนำพรรคไทยรักไทย ดูแลภาคอีสานในปัจจุบัน

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 7

(29 ก.พ. 2495 – 25 ก.พ. 2500)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท ๗ ละ 123 คน คือ สมาชิกประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้งใหม่ และ สมาชิกประเภทที่ 2 มาจากการแต่งตั้งชุดเดิม สำหรับสมาชิก ประเภทที่ 1 มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ใช้วิธีการ เลือกตั้งแบบรวมเขตรวมจังหวัด(จังหวัดละ 1 เขต) ใช้เกณฑ์ประชากร 200,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี สภาชุดนี้ สิ้นสุดลงตามวาระ 5 ปี เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส.บุรีรัมย์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้แก่ นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 และนายสอิ่ง มารังกุล เป็น นักการเมืองหัวก้าวหน้า ที่ลงคลุกคลีกับระดับชาวบ้านถึงระดับ ชุมชนเป็นเครือข่ายเสรีไทย สนใจแนวคิดสวัสดิการชุมชน ได้ไปดูงาน การพิจารณาชนบทที่ประเทศจีน กลับมาจึงมีความคิดก้าวหน้า มากขึ้น คือเป็นแบบอย่างที่ดีของนักการเมืองบุรีรัมย์

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 8

(26 ก.พ. 2500 – 16 ก.ย. 2500)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส.160 คน มาจากการ เลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 เป็นการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบรวมเขตจังหวัด (เขต จังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง) ใช้เกณฑ์ประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี สำหรับ การเลือกตั้ง ในครั้งนี้ ส.ส.ส่วนใหญ่จะสมัครในนามของพรรคการเมืองสภาชุดนี้ ล้นสุด เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2500 เนื่องจากการทำ รัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. บุรีรัมย์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายสอิ่ง มารังกุล พรรคเสรีประชาธิปไตย นายแถม วงศ์อำมาตย์ พรรคเสรีมนังคศิลา และนายไต่ะ แก้วเสมา พรรคเสรีประชาธิปไตย

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 9

(15 ธ.ค. 2500 – 20 ต.ค. 2501)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 160 คน มาจากการ

เลือกตั้งเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2500 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบรวมเขตจังหวัด (ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง) ใช้เกณฑ์ประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 เนื่องจากการทำรัฐประหารซึ่งนำโดย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ส.ส. บุรีรัมย์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้แก่ นายแถม วงศ์อามาตย์ ซึ่งเป็นการดำรงตำแหน่งสมัยที่ 2 นายสีง มารังกุล พรรคเสรีประชาธิปไตย (ส.ส. สมัยที่ 3) และนายโต๊ะ แก้วเสมา พรรคเสรีประชาธิปไตย (ส.ส. สมัยที่ 2)

สภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 10

(10 ก.พ. 2512 – 17 พ.ย. 2514)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 219 คน มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบรวมเขตจังหวัด ในเกณฑ์ประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 เนื่องจากการทำรัฐประหารชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 เนื่องจากการทำรัฐประหารของจอมพลถนอม กิตติขจร

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส.บุรีรัมย์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้แก่ นายบุญเยี่ยม โสภณ (ไม่มีสังกัดพรรค) นายทองเจือ กัลพมานุกุลกิจ (ไม่มีสังกัดพรรค) นายสวัสดิ์ คชเสนี (พรรค-

สหประชาชาติ) นายสวัสดิ์ เป็น ส.ส.สมัยแรก ถือเป็นคู่แข่งทางการเมืองกับนายชัย ทำธุรกิจโรงโม่เช่นเดียวกัน รุ่นลูกของสองตระกูลต่างลงเล่นการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 11

(26 ม.ค. 2518 – 12 ม.ค. 2519)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 269 คน มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส.ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส.เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดย แต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คน และไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2519 โดยพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2519

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขตๆ ละ 2 คน รวมมี ส.ส. จำนวน 4 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในแต่ละเขต มีดังนี้ นายประเสริฐ เลิศยะโส (สังคมนิยมแห่งประเทศไทย) นายจำลอง วงษ์ทอง (ธรรมสังคมน) นายสมาน มณีราชกิจ (ชาติไทย) นายบุญเยี่ยม โสภณ (ธรรมสังคมน) นายจรรยา ปราบริฐตลุง (ธรรมสังคมน) นายปรกรณ์ กุลกำจร (พรรคไทย) นายประเสริฐ เลิศยะโส เป็น ส.ส. แนวสังคมนิยมคนแรกของจังหวัด และได้รับคะแนนสูงสุดจากกระแสการตื่นตัวทางการเมือง โดยเป็นคะแนนบริสุทธิ์ แต่ก็ได้เป็น ส.ส. เพียงสมัยเดียว

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 12

(4 เม.ย. 2519 – 6 ต.ค. 2519)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 279 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2519 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คน และไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุด ลงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 เนื่องจากการยึดอำนาจการปกครองของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นำโดย พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ เหตุการณ์นองเลือดเมื่อ 6 ตุลาคม 2519

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต รวมมี ส.ส. จำนวน 7 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในแต่ละเขตมีดังนี้ เขตเลือกตั้งที่ 1 นายปัญญา วัฒนพงษ์ศิริ (กิจสังคม) นายदनัย นพสุวรรณวงศ์ (ประชาธิปัตย์) นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ (ชาติไทย) นายสมโภชน์ ศิริกุล (ชาติไทย) เขตเลือกตั้งที่ 2 นายสุนัย พงศ์อารยะ (ชาติไทย) นายสมโภชน์ ศิริกุล (ชาติไทย) เขตเลือกตั้งที่ 3 นายไพโรจน์ ดิยะวานิช (ชาติไทย) นายทองเจือ กัลพมานุกุลกิจ (เกษตรสังคม)

พรรคกิจสังคม และพรรคประชาธิปัตย์ ปักธงครั้งแรกในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยนายदनัย นพสุวรรณวงศ์ เป็นแกนนำพรรค-ประชาธิปัตย์ และกลุ่มตระกูลนพสุวรรณวงศ์ ก็ยังเป็นแกนของ

ประชาธิปไตยมาจนปัจจุบัน และนายอนุวรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ ซึ่งเป็นแกนนำพรรคชาติไทยได้เป็น ส.ส. สมัยแรก สามารถนำลูกทีมเข้าสภาได้ที่นั่งรวมเป็น 4 ที่นั่ง จาก 7 ที่นั่งของ ส.ส. บุรีรัมย์ จนทำให้ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี คนที่ 2 ของบุรีรัมย์ (คนแรกคือนายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา) และเป็นรัฐมนตรีต่อมาอีกหลายสมัย ในรัฐบาลโคเวตทาพรรคชาติไทย

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 13 (22 เม.ย. 2522 – 19 มี.ค. 2526)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 301 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2522 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2523 เนื่องจาก มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต โดยเขตการเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายอนุวรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ (ชาติไทย) เป็น ส.ส. สมัยที่ 2 นายเนาว์ พุทธิธรรมกุล (เสรีธรรม) นายชัย ชิดชอบ (ไม่สังกัดพรรค) โดยนายชัย ได้เป็น ส.ส. สมัยแรก หลังจากนั้นก็เป็น ส.ส. ติดต่อกันมาโดยตลอด ยกเว้น ปี 2531 ที่สอบตก เพราะขัดแย้งกับนายวีระ มุสิกพงศ์ (แกนนำพรรคประชาธิปไตย) กรณีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ จนถูกคู่แข่งสกัด นายบุญเยี่ยม โสภณ (ไม่สังกัดพรรค) นายบุญเยี่ยม

เป็น ส.ส. สมัยที่ 3 เป็นคนอำเภอลำปลายมาศเหมือน นายสอิ่ง
มารังกุล เป็นอำเภอกที่พะวงบ่มักการเมืองหัวก้าวหน้าหลายคน
ของบุรีรัมย์ (นายบุญเยี่ยมเป็นนักการเมืองสายอนุรักษ์นิยม
รุ่นแรกๆ ที่รู้จักการใช้กลเม็ดการให้เครือข่ายแจกเงินกับชาวบ้าน
ทำให้ฐานเสียงหนาแน่นจนวัฒนธรรมนี้แพร่หลายในหมู่ผู้สมัครต่อมา
นายวุฒินันท์ หลอดทอง (อิสระ) เขตเลือกตั้งที่ 3 นายณัฐ
ชาติวัฒนศิริ (ชาติไทย) นายพิชิต ธีระรัชตานนท์ (กิจสังคม)
นายพิชิตได้เป็น ส.ส. สมัยแรก และเป็นต่อมาอีกหลายสมัย ต่อมา
ย้ายมาพรรคชาติไทย ได้ร่วมกับนายอนุวรรตน์ ปักธงพรรคชาติไทย
ในจังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจุบันลงมือทางการเมืองแล้ว ภายหลังจาก
พ่ายแพ้ต่อที่มนายเนวิน ในการเลือกตั้ง ส.ส. ในปี 2539

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 14 (18 เม.ย. 2526 – 1 พ.ค. 2529)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 324 คน มาจากการ
เลือกตั้ง เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2526 เป็นการเลือกตั้งโดยตรง
จากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่
มี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส.
เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขต
เลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์
จำนวนประชากร 150,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง
4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.
2529 เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต
โดยเขตการเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่
นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ (ชาติไทย) นายสวัสดิ์ คชเสนี (ชาติไทย)

(นายสวัสดิ์ เป็นคู่แข่งทางการเมืองกับนายชัย ทำธุรกิจโรงโม่หิน เช่นเดียวกัน) นายชัย ชิดชอบ ไม่สังกัดพรรค ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 2 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายต่อสู ลัทธิกุล (ชาติไทย) เป็นนักการเมืองชาวอำเภอนางรอง ได้เป็น ส.ส. สมัยแรก และเป็นอีกหลายสมัยต่อมา นายบุญเยี่ยม โสภณ (ชาติไทย) เป็นคนอำเภอลำปลายมาศ นายไพโรจน์ ดิยะวานิช (ชาติไทย) เป็นคนอำเภอละหานทราย ทำธุรกิจสัมปทานไม้และโรงเลื่อย แถบป่าดงใหญ่และตอนใต้ของจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 3 นายโสภณ เพชรสว่าง (ประชาธิปัตย์) เป็น ส.ส. สมัยแรก สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และเป็น ส.ส. ติดต่อกันมาจนปัจจุบัน อาชีพทนายความเคยเป็นเจ้าหน้าที่สรรพสามิตคลุกคลีกับชาวบ้านต่อมาย้ายมาอยู่พรรคมวลชน พรรคชาติพัฒนา (ยุคพลเอกชาติชาย) (เคยเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นคู่แข่งทางการเมืองกับนายชัย) นายพิชิต ธีระรัตนานนท์ (อิสระ) และนายการุณ ไสงาม (อิสระ) นายการุณมีอาชีพทนายความเคยเป็นนักพัฒนา (NGO) และเคยเข้าป่าเป็นสหาย จึงเป็นนักการเมืองที่มีแนวคิดก้าวหน้า คนที่ 3 ของจังหวัด ต่อจากนายสอึง นายประเสริฐ ได้เป็น ส.ส. สมัยแรกด้วยคะแนนบริสุทธิ์ (เป็นคู่แข่งทางการเมืองกับตระกูลชิดชอบ) ต่อมาสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ เป็น ส.ส. อีกหลายสมัย ปัจจุบันเป็นวุฒิสภา

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 15

(27 ก.ค. 2529 – 29 เม.ย. 2531)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 347 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ

จังหวัดใดที่มี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2531 เนื่องจากพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2531

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต โดยเขตการเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (มวลชน) เป็น ส.ส. สมัยแรกฉายา ส.ส. เบ็ดน้อย (เครือข่ายเอาลูกเปิดไปให้ชาวบ้าน) เป็นคนอำเภอคูเมือง เป็นคู่แข่งทางการเมืองกับนายชัย เป็น ส.ส. ต่อมาหลายสมัย ย้ายมาอยู่พรรคประชาธิปัตย์ (ต่อมาถูกลอบยิงที่ย่านสะพานควาย กรุงเทพฯ จึงลดบทบาทลงเมื่อการเลือกตั้งปี 2548 ลงสมัครในสังกัดพรรคชาติไทยพ่ายแพ้ต่อลูกทีมของนายเนวิน (กลุ่มบุรีรัมย์) ด้วยคะแนนไม่กีร้อยเสียง) นายชัย ชิดชอบ (สหประชาธิปไตย) นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (ประชาธิปัตย์) นายพรเทพ เป็น ส.ส. บุรีรัมย์สมัยแรก โดยการสนับสนุนของตระกูลชิดชอบ และกลุ่มทุนโรงงานสุราและธนาคารของตระกูลเตชะไพบูลย์ ถือเป็นกลุ่มทุนของประชาธิปัตย์ในภาคอีสานใต้ เขตเลือกตั้งที่ 2 นายวุฒินันท์ พงศ์อารยะ (ชาติไทย) นายต่อสู้อั ลัทธิกุล (ชาติไทย) นายไพโรจน์ ตียะวานิช (สหประชาธิปไตย) เขตเลือกตั้งที่ 3 นายกรรณา ไสงาม (ประชาธิปัตย์) นายการุณย้ายมาอยู่พรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากเป็นคน อ.ประโคนชัย จึงเป็นคู่แข่งทางการเมืองของนายทรงศักดิ์

ทองศรี ญาติของนายเนวิน (ในการเลือกตั้ง ปี 2544)

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 16

(24 ก.ค. 2531 – 23 ก.พ. 2534)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 357 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส.ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คนต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 เนื่องจากการยึดอำนาจการปกครองของ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)

สำหรับจังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต เขตเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (ประชาธิปัตย์) เป็น ส.ส. สมัยที่ 2 นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (มวลงชน) นายวุฒิพงษ์ เหลืองอุดมชัย (เสรีนิยม) เป็น ส.ส. สมัยแรก โดยเอาชนะนายชัย ซึ่งช่วงนั้นขัดแย้งกับนายวีระ มุสิกพงศ์ แกนนำพรรคประชาธิปัตย์ กรณีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ทำให้แกนนำพรรคประชาธิปัตย์หันไปสนับสนุนนายวุฒิพงษ์ ซึ่งมีฐานเสียงจากชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาลทราย เขตเลือกตั้งที่ 2 นายโสภณ เพชรสว่าง (มวลงชน) (นายโสภณและนายปณวัตร หันมาร่วมพรรคมวลงชนเพราะ รตอ.เฉลิม อยู่บำรุง หัวหน้าพรรคมวลงชน ลงมาทำธุรกิจและวาง

ฐานเสียงที่บุรีรัมย์ด้วยตนเอง ทำให้ปักธงพรรคมวลชนได้ 2 ที่นั่ง) โดย นายโสภณ ย้ายการลงสมัครจากเขต 3 (ซึ่งคู่แข่งเข้มแข็งคือ นายอนุวรรตน์, นายพิชิต และนายเนวิน) ไปลงสมัครที่เขต 2 ซึ่ง คู่แข่งไม่เข้มแข็งนัก จนต้องลงเอยในเขตนี้มาตลอด โดยพื้นที่ครอบคลุม อำเภอนางรอง ปะคำ หนองกี่ แต่บ้านเกิดนายโสภณอยู่ในเมือง-บุรีรัมย์) นายประกิจ พลเดช (ชาติไทย) (นายประกิจประกอบ อาชีพทนายความ เคยเป็นสหายเช่นเดียวกับนายการุณ ไสงาม จึงเป็น ส.ส. ที่มีแนวความคิด ก้าวหน้า คนที่ 4 ของบุรีรัมย์ เป็น คนอำเภอปะคำ ซึ่งมีป่าดงใหญ่ซึ่งเป็นพื้นที่สีชมพูมาก่อน จึงมี ฐานเสียงหนาแน่นในแถบนั้น) นายประกิจ ได้เป็น ส.ส. สมัยแรก และเป็นมาตลอดจนปัจจุบันมาสังกัดพรรคไทยรักไทย นายต่อสู ลัทธิกุล (ชาติไทย) เป็นคนอำเภอนางรองที่เป็น ส.ส. สมัยที่ 3 เขตเลือกตั้งที่ 3 นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ(ชาติไทย) เป็น ส.ส. สมัยที่ 3 นายพิชิต วีระราชตานนท์ (ชาติไทย) เป็น ส.ส. สมัยที่ 4 นายเนวิน ชิดชอบ (สหประชาธิปไตย) เป็น ส.ส. สมัยแรก ภายใต้การสนับสนุนของนายอนุวรรตน์ และนายพิชิต และได้เป็น ส.ส. ติดต่อกันมาโดยตลอด เป็นรัฐมนตรีหลายสมัย และเป็น แกนนำกลุ่มบุรีรัมย์ในปัจจุบัน

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 17

(22 มีนาคม 2535 – 30 มิถุนายน 2535)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 360 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2522 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือจังหวัดใดที่มี ส.ส.ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส.

เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากรทั้งประเทศ ต่อ ส.ส. 360 คน หรือ ส.ส. 1 คน ต่อประชากร 150,000 คนขึ้นไป วาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2535 เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 ภายหลังจากการเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เนื่องจากพรรคการเมืองและประชาชนคัดค้านการขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกสุจินดา คราประยูร

สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดบุรีรัมย์มี ส.ส. ได้ 9 คน และมีการแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 3 เขตการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (ประชาธิปัตย์) นายชัย ชิดชอบ (ชาติไทย) นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (มวลชน) เป็น ส.ส. สมัยที่ 3 นายปณวัตร มีกำนันแสวง เลี้ยงผ่องพันธุ์ ผู้กว้างขวางแถบอำเภอคูเมือง พี่ชายเป็นหัวหน้าคณะให้ เนื่องจากวัยไล่เลี่ยกับนายเนวิน ทางตระกูลหวังให้เติบโตทางการเมืองสู้กับตระกูลชิดชอบ ส่วนเขตการเลือกตั้งที่ 2 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายมนัส เสงยศมาก (ประชาธิปัตย์) นายมนัส เป็นผู้นำครูหัวก้าวหน้า เป็นแกนนำในสมาคมครูชนบทจังหวัดบุรีรัมย์ และมูลนิธิครูทิม บุญอึ้ง ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ทำงานด้านเด็กเยาวชน และปัญหาเกษตรกร ตั้งอยู่ที่อำเภอขามเฒ่า จากกระแสนิยมพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ทำให้นายมนัส ได้รับการสนับสนุนจากครู และ NGO จนได้เข้าสภาสมัยแรก นายโสภณ

เพชรสว่าง (ชาติพัฒนา) นายประกิจ พลเดช (ชาติไทย) เขตที่ 3 นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ (ชาติไทย) นายเนวิน ชิดชอบ (ชาติไทย) (นายเนวินมาเข้าพรรคชาติไทยจากการชักชวนของ ดร.อนุวรรตน์ และเติบโตใหญ่ในที่สุด) นายทรงศักดิ์ ทองศรี (ชาติไทย) เป็นญาติกับนายเนวิน เป็นคนอำเภอบริคนชัย มีนายเพิ่มพูน ทองศรี (ปัจจุบันเป็นสมาชิกวุฒิสภา) ซึ่งเป็นเจ้าของธุรกิจรับเหมา และปั้มน้ำมัน เป็นผู้กว้างขวางในแถบนั้นเป็นผู้สนับสนุน

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 18

(13 กันยายน 2535 – 19 พฤษภาคม 2538)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน ส.ส. 360 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2535 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส.ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากรทั่วประเทศ ต่อ ส.ส. 360 คน หรือ ส.ส. 1 คน ต่อประชากร 150,000 คนขึ้นไป วาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2538

สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดบุรีรัมย์มี ส.ส. ได้ 10 คน และแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 4 เขตการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ 1 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งได้แก่ นายเนวิน ชิดชอบ (ชาติไทย) นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล (ชาติไทย) นายทรงศักดิ์ ทองศรี (ชาติไทย) (นายประสิทธิ์เป็นเพื่อนกับ นายเนวินทำธุรกิจ

ฟาร์มไก่และโรงพยาบาลเอกชนได้รับการสนับสนุนเป็น ส.ส. สมัยแรก) ส่วนเขตการเลือกตั้งที่ 2 มี ส.ส. ได้ 3 คน ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (ชาติไทย) นายชัย ชิดชอบ (ชาติไทย) และนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (ประชาธิปัตย์) (เป็น ส.ส. สมัยที่ 4 และได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการในรัฐบาล นายชวน หลีกภัย) เขตเลือกตั้งที่ 3 นายโสภณ เพชรสว่าง (ชาติพัฒนา) นายวัชรินทร์ จันทะกุล (ชาติไทย) (นายวัชรินทร์เป็นคนอำเภอนางรอง เป็นผู้นำ ในชุมชนสหกรณ์การเกษตรระดับประเทศ ได้เป็น ส.ส. สมัยแรก) เขตเลือกตั้งที่ 4 นายการุณ ไสงาม (ประชาธิปัตย์) (อาศัยกระแส พฤษภามิพิที่ประชาชนนิยมในพรรคประชาธิปัตย์กลับเข้าสภาอีกครั้ง โดยย้ายจากเขต 1 (อำเภอเมือง อำเภอประโคนชัย) ไป เขต 4 (อำเภอบ้านกรวด อำเภอละหานทราย) จึงไม่ได้ต่อสู้กับนายทรงศักดิ์ ซึ่งมีฐานเสียงในอำเภอประโคนชัย) พ.ต.อ.สุทธิ คະสุวรรณ เป็น ส.ส. สมัยแรกโดยอาศัยเสียงจากเครือข่ายตำรวจ

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 19

(2 กรกฎาคม 2538 – 27 กันยายน 2539)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน 391 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คนใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2539

เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2539

สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ บุรีรัมย์มี ส.ส. ได้ 5 คน โดยผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ เขต 1 นายเนวิน ชิดชอบ (ชาติไทย) นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล นายทรงศักดิ์ ทองศรี เขต 2 นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (ชาติไทย) นายชัย ชิดชอบ นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (ปชป.) เขต 3 นายโสภณ เพชรสว่าง (ชาติพัฒนา) นายวัชรินทร์ ฉันทะกุล (ชาติไทย) เขต 4 นายการุณ ไสงาม (ปชป.) พ.ต.อ.สุทธิ คะสุวรรณ (ชาติไทย)

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 20

(17 พฤศจิกายน 2539 – 9 พฤศจิกายน 2543)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มีจำนวน 393 คน มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 เป็นการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบผสม กล่าวคือ จังหวัดใดที่มี ส.ส. ไม่เกิน 3 คน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดที่มี ส.ส. เกิน 3 คน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมี ส.ส. ได้ไม่เกิน 3 คนและไม่น้อยกว่า 2 คน ใช้เกณฑ์จำนวนประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. 1 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2543

สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดบุรีรัมย์ มี ส.ส. ได้ 6 คน โดยผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 นายเนวิน ชิดชอบ (เอกภาพ) นางการุณ ชิดชอบ (เอกภาพ) นายประสิทธิ์ ตั้งศรี-

เกียรติกุล (เอกภาพ) เขตเลือกตั้งที่ 2 นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (ประชาธิปไตย) นายชัย ชิดชอบ (เอกภาพ) นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (ประชาธิปไตย) เขตเลือกตั้งที่ 3 นายประกิจ พลเดช (ความหวังใหม่) นายโสภณ เพชรสว่าง (ชาติพัฒนา) นายทรงศักดิ์ ทองศรี (ความหวังใหม่)

การเลือกตั้งปี 2539 เป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของแวดวงการเมืองบุรีรัมย์ เพราะเกิดความขัดแย้งรุนแรงระหว่าง ผู้สมัครในนามพรรคเอกภาพที่นำโดยนายเนวิน ชิดชอบ (ก่อนหน้าที่เคยเป็นรมช. กระทรวงการคลัง รัฐบาลบรรหาร) กับผู้สมัครพรรคความหวังใหม่ ที่นำโดย ดร.อนุวรรตน์ วัฒนพงศศิริ ซึ่งผู้นำพรรคความหวังใหม่ คือ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ อาศัยนโยบายอีสานเขียว มาหาเสียง ทำให้พรรคมีคะแนนนิยมในหมู่ประชาชนอีสานสูง น้ำเสียงของทีม ดร.อนุวรรตน์ จึงมีเหลือเฟือ แต่จุดอ่อนอยู่ตรงที่ ดร. อนุวรรตน์ สอบตกในการเลือกตั้งปี 2538 (ได้คะแนน 56,534 แพ้นายทรงศักดิ์ ซึ่งได้อันดับ 3 ได้คะแนน 99,433 คะแนน อยู่ที่ 42,899 คะแนน) ในขณะที่นายพิชิต ผู้สมัครร่วมทีม สอบตกในการเลือกตั้ง 2 สมัย เมื่อปี 2535 และ 2538 ส่วน พ.ต.อ.สนอง เรืองไพศาล ผู้ร่วมทีมอีกคนก็ยังไม่เคยเป็น ส.ส. การร้างเวทีไปนานทำให้ทีมพรรคความหวังใหม่ในเขต 1 (พื้นที่ อำเภอเมือง กระสัง ห้วยราช พลับพลาชัย ชำนิ) ต้องเริ่มสร้างเครือข่ายหัวคะแนนในชุมชนใหม่ ซึ่งหัวคะแนนเกรดเอ (เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหาร และสมาชิก อบต. ครู อสม. ครูอาสา กศน. ฯลฯ) ต่างอยู่ภายใต้เครือข่ายของพรรคเอกภาพเป็นส่วนใหญ่ ในการเลือกตั้งปี 2539 เขตเลือกตั้งที่ 1 ของบุรีรัมย์จึงเป็นศึกช้างชนช้าง มีการงดวิฆา มาร

สารพัดรูปแบบมาใช้ ทั้งแจกเงิน แจกของ การชู้หวัคคะแนนฝั่งตรงข้าม ในคืนวันมหาหอนมีการปิดทางเข้าหมู่บ้าน โดยหวัคคะแนนในท้องถิ่น ทำให้คู่ต่อสู้เข้าไปแจกเงินไม่ได้ (กังวาน วงศ์วัฒนโสภณ : 2548) ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ทีมพรรคความหวังใหม่พ่ายแพ้ในเขตเลือกตั้งที่ 1 และได้ ส.ส. 3 ที่นั่งในเขต 3 คือ นายประกิจ พลเดช และเขต 4 คือ นายทรงศักดิ์ ทองศรี และนายขจรธน เป็นผู้นำครูได้รับเลือกตั้งสมัยแรก มีฐานเสียงหนาแน่นในกลุ่มครูแถวอำเภอบ้านกรวด ละหานทราย และโนนดินแดง

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 21

(6 มกราคม 2544 – 5 มกราคม 2548)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดสภาผู้แทนราษฎร มี ส.ส. จำนวน 500 คน แบ่งออกเป็น ส.ส. ประเภทบัญชีรายชื่อ 100 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งประเทศ และ ส.ส. อีกประเภทหนึ่ง คือ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มีจำนวนคงที่ คือ 400 คน ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ ปี 2540 กำหนดการคำนวณเกณฑ์ประชากรต่อ ส.ส. 1 คน โดยคำนวณจากจำนวนประชากรทั้งประเทศ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเฉลี่ยด้วยจำนวน ส.ส. 400 คน การเลือกตั้ง ส.ส. แบบเขตเลือกตั้งเป็นระบบวันแมนวันโหวต และกำหนดให้เขตเลือกตั้งแต่ละเขต มีจำนวน ส.ส. 1 คน (400 คน / 400 เขต) สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้สิ้นสุดลงเนื่องจากการดำรงตำแหน่งครบวาระ เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548

สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวน ส.ส. ได้ 10 คน และแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 10 เขต ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง เป็น ส.ส. ประเภทแบ่งเขตการเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล (ชาติไทย) (เขตอำเภอเมือง) นายประสิทธิ์ (ชาติไทย) เอาชนะนางพรรณประภา อินทรวินันท์ (ไทยรักไทย) ภรรยา นายพิทักษ์ อินทรวินันท์ (อดีตรองนายกรัฐมนตรี) เพียง 519 คะแนน เป็นเขตที่การต่อสู้ทางการเมืองเข้มข้นมากด้วยสวาทคดลยุทธ เขต 2 นางการุณ ชิดชอบ (ชาติไทย) (เขตอำเภอพลับพลายชัย ชำนิ) เขต 3 นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ (ชาติไทย) (นายศักดิ์สยามเป็นน้องชาย นายเนวิน เคยเป็นปลัดอำเภอ ได้เป็น ส.ส. สมัยแรก ลงในเขต พื้นที่เดิมของนายเนวิน คือ อำเภอกระสัง และนายชัยขึ้นไปเป็น ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ) เขต 4 นายสุรศักดิ์ นาคดี (ไทยรักไทย) (เป็น ส.ส. สมัยแรก ทำธุรกิจทำทราย ค้าขายอยู่ที่อำเภอสตึก रिมน้ำมูล มีฐานเสียงหนาแน่นแถบนั้น) เขต 5 นายพีระพงษ์ เสงส์สวัสดิ์ (ไทยรักไทย) (เป็น ส.ส. สมัยแรก ทำธุรกิจทำทราย ค้าขายอยู่ที่ อำเภอพุทไธสง) เอาชนะนายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ (ปชป.) อดีต ส.ส. หลายสมัย ด้วยคะแนนเสียงห่างกันเพียง 258 คะแนน ด้วยการสนับสนุนของนายเนวิน และพรรคไทยรักไทย เขต 6 นายโสภณ ชาร์มย์ (ไทยรักไทย) (เป็น ส.ส. สมัยแรก เป็นเพื่อนของนายเนวิน) เป็นผู้นำครูในพื้นที่อำเภอลำปลายมาศ เคยเป็นกรรมการสหกรณ์ ครู ช่วงหลังทำธุรกิจสินเชื่อบริการปล่อยเงินกู้จากครูที่รอคิวกู้สหกรณ์จาก ครูไม่ทัน มีฐานเสียงหนาแน่นในพื้นที่นั้น เขต 7 นายประกิจ พลเดช (ไทยรักไทย) (เขตอำเภอปะคำ หนองกี่ หนองหงส์) เป็น ส.ส. ติดต่อกันมาหลายสมัย เขต 8 นายโสภณ เพชรสว่าง (ไทยรักไทย)

(เขตอำเภอนางรอง เฉลิมพระเกียรติ) เป็น ส.ส. หลายสมัย ใกล้ชิดกับนายสมบัติ กลุ่มวังน้ำยม เขต 9 นายจจรณ จุดโต (ไทยรักไทย) (เขตอำเภอบ้านกรวด ละหานทราย โนนดินแดง) เป็น ส.ส. หลายสมัย ใกล้ชิดกับนายพินิจ จารุสมบัติ กลุ่มวังพญานาค เขต 10 นายทรงศักดิ์ ทองศรี (ไทยรักไทย) (เขตอำเภอประโคนชัย) เป็น ส.ส. หลายสมัย ใกล้ชิดกับ นายเสนาะ เทียนทอง กลุ่มวังน้ำเย็น

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 22

(6 กุมภาพันธ์ 2548 – ปัจจุบัน)

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้ มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ตามรัฐธรรมนูญปี 2540 กำหนดให้มี ส.ส. 2 ประเภท ส.ส. ประเภทบัญชีรายชื่อ 100 คน และ ส.ส. ประเภทแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 400 คน ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ ปี 2540 กำหนดการคำนวณเกณฑ์ประชากรต่อ ส.ส. 1 คน โดยคำนวณจากจำนวนประชากรทั้งประเทศ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวน ส.ส. 400 คน การเลือกตั้ง ส.ส. แบบเขตเลือกตั้งเป็นระบบวันแมนวันโหวต และกำหนดให้เขตเลือกตั้งแต่ละเขต มีจำนวน ส.ส. 1 คน (400 คน / 400 เขต) สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้เป็นสภาผู้แทนราษฎรชุดปัจจุบันที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่สำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวน ส.ส. ได้ 10 คน และแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 10 เขต ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง เป็น ส.ส. ประเภทแบ่งเขตการเลือกตั้ง ได้ ส.ส. ไทยรักไทยทั้ง 10 เขต ได้แก่ เขต 1 นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล (ไทยรักไทย) เขต 2 นางกรุณา ชิดชอบ (ไทยรักไทย) เขต 3 นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ (ไทยรักไทย) เขต 4 นายสุรศักดิ์ นาคดี

(ไทยรักไทย) เขต 5 นายพีระพงษ์ เสงส์สวัสดิ์ (ไทยรักไทย) โดย นายพีระพงษ์ เอาชนะนายปณวัตร (ชาติไทย) อดีต ส.ส. หลายสมัย ได้เพียง 551 คะแนน (มีการร้องเรียนเรื่องความเป็นกลางของ คณะกรรมการ กกต. ระดับเขตพื้นที่ กรณีกระบวนการนับคะแนน) เขต 6 นายโสภณ ชาร์มย์ (ไทยรักไทย) เขต 7 นายประกิจ พลเดช (ไทยรักไทย) เขต 8 นายโสภณ เพชรสว่าง (ไทยรักไทย) เขต 9 นายชวธรณ จตุโต (ไทยรักไทย) เขต 10 นายทรงศักดิ์ ทองศรี (ไทยรักไทย)

ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด (8 กุมภาพันธ์ 2548) กลุ่มนักการเมือง ในบุรีรัมย์มีการประสานผลประโยชน์กันลงตัว โดยเฉพาะนายโสภณ เพชรสว่าง หันมารวมขอมกับนายเนวิน โดยส่งบุตรชายมาเป็น รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.บุรีรัมย์) ภายใต้การนำ ของนายก อบจ. คือ พ.ต.อ.ชวลิต ชิดชอบ (สามี่ สว. อุษณีย์ ชิดชอบ พี่สาวนายเนวิน) ส่วน ส.ส. คนอื่นๆ ก็มีการประสานผล- ประโยชน์กันได้ แม้ว่าจะแยกกันสังกัดคนละมุ้งในพรรคไทยรักไทย ทำให้พรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. บุรีรัมย์ยกทีมทั้งจังหวัด 10 คน รวม ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่ออีก 3 คน คือ นายชัย ชิดชอบ นายเนวิน ชิดชอบ นายจำรัส เวียงสงษ์ ทำให้นายเนวิน ได้ตำแหน่งรัฐมนตรี เป็น สมัยที่ 2 ในรัฐบาล พตท.ทักษิณ ชินวัตร ถ้าจะนับตระกูล การเมืองของบุรีรัมย์ยุคปัจจุบันต้องนับตระกูล อิศรางกูล ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ประสานงาน ส.ส. ภาคตะวันออก- เฉียงเหนือของพรรคไทยรักไทยเข้าไปด้วย ทำให้พรรคไทยรักไทยมี ฐานเสียงหนาแน่นอย่างมากในจังหวัดบุรีรัมย์

การเมืองในบุรีรัมย์

มีเขตการเลือกตั้ง 10 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 10 คน แบบบัญชีรายชื่อ 2 คน

มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน

จังหวัดบุรีรัมย์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 184 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 23 แห่ง

ข้อมูลการครบวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

(เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 23 แห่ง)

ลำดับ	อำเภอ	เทศบาล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
1	ลำปลายมาศ	ลำปลายมาศ	25 เม.ย. 2542	24 เม.ย. 2546	
2	โนนดินแดง	โนนดินแดง	25 ก.ค. 2542	24 ก.ค. 2546	
3	ละหานทราย	ละหานทราย	31 ต.ค. 2542	30 ต.ค. 2546	
4	กระสัง	กระสัง	6 ม.ค. 2543	5 ม.ค. 2547	
5	ประโคนชัย	ประโคนชัย	29 ม.ค. 2543	28 ม.ค. 2547	
6	สตึก	สตึก	18 มี.ค. 2543	17 มี.ค. 2547	
7	ห้วยราช	ห้วยราช	8 เม.ย. 2543	7 เม.ย. 2547	
8	บ้านกรวด	บ้านกรวด	24 มิ.ย. 2543	23 มิ.ย. 2547	

ลำดับ	อำเภอ	เทศบาล	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
9	เฉลิมพระเกียรติ	พนมรุ้ง	24 มิ.ย. 2543	23 มิ.ย. 2547	
10	เมืองบุรีรัมย์	เมืองบุรีรัมย์	5 พ.ย. 2543	4 พ.ย. 2547	
11	นาโพธิ์	นาโพธิ์	23 ธ.ค. 2543	22 ธ.ค. 2547	
12	คูเมือง	หินเหล็กไฟ	3 ก.พ. 2544	2 ก.พ. 2548	
13	หนองหงส์	หนองหงส์	8 เม.ย. 2544	7 เม.ย. 2548	
14	นางรอง	นางรอง	4 ส.ค. 2544	3 ส.ค. 2548	
15	แคนดง	แคนดง	18 ส.ค. 2544	17 ส.ค. 2548	
16	ลำปลายมาศ	ตะเมนชัย	18 ส.ค. 2544	17 ส.ค. 2548	
17	พุทไธสง	พุทไธสง	16 มี.ค. 2545	15 มี.ค. 2549	
18	บ้านใหม่ไชยพจน์	บ้านใหม่ไชยพจน์	23 มี.ค. 2545	22 มี.ค. 2549	
19	โนนสุวรรณ	โนนสุวรรณ	23 มี.ค. 2545	22 มี.ค. 2549	
20	บ้านกรวด	ตลาดนิคมปราสาท	11 พ.ค. 2545	10 พ.ค. 2549	
21	หนองกี่	หนองกี่	5 ต.ค. 2545	4 ต.ค. 2549	
22	พลับพลาชัย	พลับพลาชัย	26 ต.ค. 2545	24 ต.ค. 2549	
23	คูเมือง	คูเมือง	22 ธ.ค. 2545	21 ธ.ค. 2549	
24	ปะคำ	ปะคำ	22 ธ.ค. 2545	21 ธ.ค. 2549	

**สรุปข้อมูลการครบวาระการดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ในจังหวัดบุรีรัมย์**

ประเภท	จำนวน	ครบวาระ ปี 2546	ครบวาระ ปี 2547	ครบวาระ ปี 2548	ครบวาระ ปี 2549
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	1	-	-	-
องค์การบริหารส่วนตำบล	184	-	92	92	-
เทศบาลตำบล	23	3	7	5	8
เทศบาลเมือง	1	-	1	-	-
รวม	209	4	100	97	8

**ข้อมูลการครบวาระการดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดบุรีรัมย์**

ประเภท	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	7 พ.ย. 2542	6 พ.ย. 2546	

**ข้อมูลการครบวาระการดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น**

องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกเป็นรายอำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
1	กระสัง	ชุมแสง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
2		บ้านปรือ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
3		เมืองไผ่	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
4		ศรีภูมิ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
5		ห้วยสำราญ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
6	กิ่ง อำเภอแคนดง	สระบัว	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
7	กิ่งอำเภอบ้านด่าน	โนนขวาง	23มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
8		ปราสาท	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
9		วังเหนือ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
10	คูเมือง	พรสำราญ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
11		หนองขमार	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
12		หินเหล็กไฟ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
13	ชำนิ	โคกสนวน	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
14		ช่อมกกา	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
15		ชำนิ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
16		เมืองยาง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
17		ละลวด	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
18		หนองปล่อง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
19	นางรอง	ก้านเหลือง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
20		ชุมแสง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
21		ถนนหัก	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
22		ทรัพย์พระยา	23 มิ.ย. 2544	22 มิ.ย.2548	
23		นางรอง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
24		บ้านสิงห์	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
25		ลำไทรโยง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
26		หนองกง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
27		หนองโบสถ์	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
28		หนองยายพิมพ์	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
29		หนองโสน	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
30		หัวถนน	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย.2548	
31		นาโพธิ์	ดอนกอก	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
32		บ้านดู่	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
33		ศรีสว่าง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
34	โนนดินแดง	ลำนางรอง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
35		สัมปอຍ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
36	บ้านกรวด	เขาดินเหนือ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
37		โนนเจริญ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
38		บึงเจริญ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
39		ปราสาท	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
40		หินลาด	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
41		บ้านใหม่ไชยพจน์	กู่สวนแตง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548
42	แตงใหญ่		23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
43	ทองหลาง		23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
44	หนองเยือง		23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
45	ประโคนชัย	โคกคูม	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
46		โคกมะขาม	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
47		โคกย่าง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
48		ประโคนชัย	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
49		ประทัดบุ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
50	ปะคำ	ปะคำ	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
51		หนองบัว	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
52	พลับพลาชัย	สะเดา	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
53	พุทไธสง	บ้านจาน	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
54		บ้านเป้า	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
55		บ้านแวง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
56		พุทไธสง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
57		หายโศก	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
58	เมืองบุรีรัมย์	กระดัง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
59		ประโคนชัย	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
60		กลันทา	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
61		บัวทอง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
62		พระครู	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
63		ถลุงเหล็ก	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
64		เมืองฝาง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
65		หลักเขต	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
66	ละหานทราย	โคกवान	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
67		ตาจ่ง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
68		หนองตะครอง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
69	ลำปลายมาศ	โคกกกลาง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
70		ตลาดโพธิ์	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
71		ทะเลน้อยชัย	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
72		บุโพธิ์	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
73		หนองโดน	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
74	สตึก	กระสัง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
75		ท่าม่วง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
76		ทุ่งวัง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
77		สนามชัย	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
78	หนองกี่	โคกสว่าง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
79		โคกสูง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
80		ท่าโพธิ์ชัย	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
81		ทุ่งกระเต็น	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
82		บุกระสัง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	

ลำดับ	อำเภอ	อบต.	วันเลือกตั้ง	วันครบวาระ	หมายเหตุ
83		เข็ยปราสาท	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
84	หนองหงส์	ไทยสามัคคี	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
85		เมืองฝ้าย	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
86		สระแก้ว	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
87		สระทอง	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
88		เสาดิยว	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
89		หนองชัยศรี	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
90		ห้วยราช	โคกเหล็ก	23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548
91	สนวน		23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
92	สามแวง		23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
93	ห้วยราช		23 มิ.ย.2544	22 มิ.ย. 2548	
รวม		93 แห่ง			

บทที่ 3

วิเคราะห์การเมืองถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมือง ในบุรีรัมย์

การทำความเข้าใจเครือข่ายความสัมพันธ์ของนักการเมืองในบุรีรัมย์ อาจจะมองผ่านการแบ่งเป็นตระกูลการเมืองที่เคยมีสมาชิกลงสมัคร สส. ในนามพรรคการเมืองต่างๆ และมองผ่านมุ้งทางการเมืองที่ สส. เหล่านั้น สังกัดอยู่ ก็จะทำให้เห็นเส้นทางการเติบโตทางการเมืองของนักการเมืองเหล่านั้น

ตารางจำแนกตระกูลการเมืองบุรีรัมย์

ลำดับที่	ตระกูล / อำเภอที่อยู่	พรรคที่สังกัด / ประกอบอาชีพ ธุรกิจ	แกนนำ
1.	อิศรางกูร ณ อยุธยา (อ.เมือง)	อิสระ (2491), ไทยรักไทย (ปัจจุบัน) (ทนายความ)	พลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (รวม.กลาใหม่ - ปัจจุบัน 2548)
2.	มารังกุล (อ.ลำปลายมาศ)	เสรีประชาธิปไตย (2500)	นายสังข์ มารังกุล (เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ)
3.	วงศ์อำมาตย์ (อ.นางรอง)	เสรีมั่นคงศิลา (2500)	นายแถม วงศ์อำมาตย์
4.	มนีวรรณ (อ.เมือง)	อิสระ (2489) (ราชการ)	นายพูน มณีวรรณ (เสียชีวิต)
5.	แก้วเสมา (อ.เมือง)	เสรีประชาธิปไตย (2500)	นายโต๊ะ แก้วเสมา
6.	โสภณ (อ.ลำปลายมาศ)	อิสระ (2512), ธรรมสังคม (2518) อิสระ (2522), ชาดีไทย (2526) (รับเหมา)	นายบุญเยี่ยม โสภณ (เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ)

ลำดับที่	ตระกูล / อำเภอที่อยู่	พรรคที่สังกัด / ประกอบอาชีพ ธุรกิจ	แกนนำ
7.	คชเสนีย์ (อ.เมือง)	สหประชาไทย (2512) , ชาตไทย (2518) (โรงโม่ / ก่อสร้าง)	นายสวัสดิ์ คชเสนีย์ (เสียชีวิต)
8.	เลิศยะไธ	สังคมนิยมแห่งประเทศไทย (2518) มหาชน (2548) (ทนายความ)	นายประเสริฐ เลิศยะไธ
9.	วงศ์ทอง (อ.เมือง)	ธรรมสังคม (2518) (ธุรกิจโรงแรม)	นายจำลอง วงษ์ทอง
10.	มณีราชกิจ (อ.ห้วยราช)	ชาติไทย (ธุรกิจโรงสี)	นายสมาน มณีราชกิจ
11.	กุลกำจร (อ.ลำปลายมาศ)	ไท (2518) (รับเหมา)	นายปกรณ์ กุลกำจร (เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ)
12.	วัฒนวงศ์วิสุทธิ์ (อ.เมือง)	กิจสังคม (2519) (รับเหมา)	นายปัญญา วัฒนวงศ์วิสุทธิ์

ลำดับที่	ตระกูล / อำเภอที่อยู่	พรรคที่สังกัด / ประกอบอาชีพ ธุรกิจ	แกนนำ
13.	นพสุวรรณวงศ์ (อ.เมือง)	ประชาธิปไตย (2519) (รับเหมา)	นายदनัย นพสุวรรณวงศ์
14.	วัฒน์พงศ์ศิริ (อ.เมือง)	ชาติไทย (2519) (สนามกอล์ฟ , รีสอร์ท)	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงษ์ศิริ (อดีตรมต. หลายสมัย)
15.	พงศ์อารยะ (อ.นางรอง)	ชาติไทย (2519 , 2529) (ราชการ / รับเหมา)	นายอุดมรินทร์ พงศ์อารยะ
16.	ศิริกุล (อ.เมือง)	ชาติไทย (2519) (โรงสี / ค้าขาย)	นายโตโมชน์ ศิริกุล
17.	ติยะวานิช (อ.ละหานทราย)	ชาติไทย (2519 , 2526) (รับเหมา / ปศุศวนป้า)	นายไพโรจน์ ติยะวานิช

ลำดับที่	ตระกูล / อำเภอที่อยู่	พรรคที่สังกัด / ประกอบอาชีพ ธุรกิจ	แกนนำ
18.	ชิตชอบ (อ.เมือง)	อิสระ (2522), สหประชาธิปไตย (2529) เอกภาพ, ชาตไทย, ไทยรักไทย (2548) (โรงไม้ / รับเหมา)	นายชัย ชิตชอบ นายเนวิน ชิดชอบ (รมต.หลายสมัย)
19.	ลัทธิกุล (อ.นางรอง)	ชาติไทย (2526 , 2529 , 2531) (รับเหมา)	นายต่อสู้อู๋ ลัทธิกุล
20.	เพชรสว่าง (อ.เมือง)	ประชาธิปไตย (2526), มวลชน (2531) ไทยรักไทย (2544 , 2548) (รับเหมา)	นายเสกมณ เพชรสว่าง อดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
21.	ธีระรัตนานนท์ (อ.เมือง)	อิสระ (2526), สหประชาธิปไตย (2524) ชาติไทย (2531) (รับเหมา / ค้าขาย)	นายพิฑิต ธีระรัตนานนท์
22.	ใสงาม (อ.ประโคนชัย)	ประชาธิปไตย (2529) (รับเหมา / ทนายความ)	นายการุณ ใสงาม (ปัจจุบันเป็นสมาชิกวุฒิสภา - 2548)

ลำดับที่	ตระกูล / อำเภอที่อยู่	พรรคที่สังกัด / ประกอบอาชีพ ธุรกิจ	แกนนำ
23.	เลี้ยงผ่องพันธ์ (อ.คูเมือง)	มงคลชน (2529 , 2531) (รับเหมา)	นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธ์
24.	เตชะไพบูลย์ (กทม.)	ประชาธิปไตย (2529 , 2531) (ธนาคาร / บริษัทสุธา ฯลฯ)	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (อดีตรมต.หลายสมัย)
25.	เหลืองอุดมชัย (อ.เมืง)	เสรีนิยม (2531) (รับเหมา / ไร่ช้อย)	นายอุทัยพงษ์ เหลืองอุดมชัย
26.	พลเดช (อ.ปะคำ)	ชาติไทย (2531) , ความหวังใหม่ (2539) ไทยรักไทย (2544, 2548) (ทนายความ/รับเหมา)	นายประภิต พลเดช
27.	ทองศรี (อ.ประโคนชัย)	เอกภาพ , ไทยรักไทย (2544) (รับเหมา / ปั้นน้ำมัน)	นายทรงศักดิ์ ทองศรี นายเพิ่มพูน ทองศรี (สว.บุรีรัมย์ - 2548)

ลำดับที่	ตระกูล / อำเภอที่อยู่	พรรคที่สังกัด / ประกอบอาชีพ ธุรกิจ	แกนนำ
28.	จุดโต (อ.ประโคนชัย)	ความหวังใหม่ (2539) ไทยรักไทย (2544, 2548) (รับราชการครู / รับเหมา)	นายขจรชน จุดโต
29.	ตั้งศรีเกียรติกุล (อ.เมือง)	เอกภาพ (2539), ชาดีไทย (2544) ไทยรักไทย (2548) (ฟาร์มไก่, รับเหมา)	นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล
30.	นาคดี (อ.สตึก)	ไทยรักไทย (2544, 2548) (ทำทราย / รับเหมา)	นายสุรศักดิ์ นาคดี
31.	เฮงสวัสดิ์ (อ.พุทไธสง)	ไทยรักไทย (2544, 2548) (ทำทราย / ปูนฉนวน / รับเหมา)	นายพีระพงษ์ เฮงสวัสดิ์
32.	ชารัมย์ (อ.ลำปลายมาศ)	ชาดีไทย (2544), ไทยรักไทย (2548) (รับราชการครู / รับเหมา)	นายไธภณ ชารัมย์

จากตารางข้างต้นจะมองเห็นภาพตระกูลการเมืองในบุรีรัมย์ที่มีบทบาทสำคัญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจำนวน 32 ตระกูล โดยเลือกเฉพาะตระกูลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และที่มีบทบาทสำคัญ โดย ผอ. จะแบ่งเป็น 3 ช่วงใหญ่ คือช่วงก่อนปี 2516 - 2539 และช่วง 2540 - ปัจจุบัน

ในช่วงก่อนปี 2516 เป็นการเมืองในยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (2547) สมาชิกผู้แทนราษฎรคนแรกของจังหวัดบุรีรัมย์คือ พันตรีหลวงศักดิ์ธำรงการ (นาก ปิตาเสน) (2476) หลังจากนั้นจะเป็นผู้แทนตระกูลสำคัญของบุรีรัมย์สลับกันเข้ามาเป็นผู้แทน เช่น นายพูน มณีวรรณ (2486) เป็นอดีตข้าราชการครูที่มีเครือข่ายคนในตระกูลส่วนมากับราชการ ตระกูลที่มีบทบาทสำคัญช่วงนี้คือ ตระกูลอิศรางกูร ณ อยุธยา ที่นำโดย นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บิดาของพลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปัจจุบัน (2548) ซึ่งนายเสรีเติบโตทางการเมืองจนได้รับโปรดเกล้าให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม (เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2493) ถือว่าเป็นรัฐมนตรีคนแรกของบุรีรัมย์ ในยุคแรกของการเมืองระบบประชาธิปไตยของเมืองบุรีรัมย์ ตระกูล อิศรางกูร ณ อยุธยา จึงโดดเด่นที่สุด

ส่วนตระกูลมารังกุล, วงศ์อำมาตย์, แก้วเสมา ก็เป็นตระกูลจากต่างอำเภอที่มีบทบาททางการเมืองพอสมควร โดยเฉพาะที่อำเภอลำปลายมาศ และนางรองซึ่งเป็นเมืองใหญ่ มีนักการเมืองหัวก้าวหน้าหลายคน โดยเฉพาะ นายสีอึ้ง มารังกุล ถือว่าเป็นนักการเมืองน้ำดี มีอุดมการณ์ หัวก้าวหน้าของอำเภอลำปลายมาศ

ที่เป็นแบบอย่างให้ชนรุ่นหลัง ที่อำเภอลำปลายมาศมีตระกูลโสภณ นำโดย นายบุญเยี่ยม โสภณ ตระกูลกุลกำจร นำโดย นายปกครอง กุลกำจร ทั้งสามต่างเป็นคู่แข่งทางการเมือง เมื่อหลังปี 2518 และต่างเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ

อำเภอนางรองมีตระกูลวงศ์อำมาตย์, พงศ์อารยะ, หลอดทอง ที่มีคนในตระกูลมาเล่นการเมือง เพราะประชาชนในพื้นที่นางรอง ตื่นตัวทางการเมืองสูงไม่แพ้ลำปลายมาศ นายต่อสู้อัฏฐิกุล ถือว่าทำงานการเมืองยาวนาน แต่ช่วงหลังตระกูลเหล่านี้ถูกบดบัง โดย นายโสภณ เพชรสว่าง เริ่มเข้าสู่การเมือง เป็น ส.ส. ปี 2526 - ปัจจุบัน (อดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎร, สส.ไทยรักไทย) ที่เคลื่อนจากเขตอำเภอเมืองมาปักหลักที่ อ.นางรอง ที่มีแรงเสียดสีทางการเมืองน้อยกว่าเขตอำเภอเมือง ส่วนที่ปะคำ มีนายประกิจ พลเดช (สส.ไทยรักไทย) ปักหลักอยู่คนเดียว โดยอาศัยฐานเสียงจากอดีต สหายและแกนนำครู เพราะอดีตเป็นพื้นที่สีแดง ส่วนในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ในยุคแรก (2491) ตระกูลอิศรางกูร ณ อยุธยา โดดเด่นมาก ถัดมาเป็นตระกูลคชเสนีย์ นำโดย นายสวัสดิ์ คชเสนีย์ เข้าพรรคสหประชาไทย เป็น ส.ส. ปี 2512 และเป็น ส.ส. ในนามชาติไทย ปี 2526 ตระกูลวัฒนพงศ์ศิริ นำโดย ดร.อนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ (อดีตรัฐมนตรีหลายสมัย) และตระกูลชิตชอบ นำโดยนายชัย ชิตชอบ เริ่มเข้าสู่การเมืองปี 2522 - ปัจจุบัน เป็นการดูลักษณะห่าง 3 ตระกูลนี้ โดยที่ ดร.อนุวรรตน์ นั้นโดดเด่น เพราะเป็นรัฐมนตรีหลายสมัย สังกัดพรรคชาติไทย ส่วนตระกูลอื่นๆ ต่างแจ้งเกิดทางการเมืองเมื่อปี 2518 ที่กระแสตื่นตัวทางการเมืองสูง ไม่ว่าจะเป็น เลิศยะโส วงษ์ทอง มณีราชกิจ วัฒนวงศ์วิสุทธิ์ ธีระรัชตานนท์

และตระกูลนพสุวรรณวงศ์ (เป็นตระกูลเก่าแก่ที่สนับสนุนพรรค
ประชาธิปไตยมาตลอด) แต่หลังจาก ปี 2534 ตระกูลชิดชอบก็ค่อยๆ
เข้มแข็งขึ้น จนถึงปัจจุบัน (2548)

เขตอำเภอประโคนชัยมีตระกูลใสงาม นำโดยนายการุณ
ใสงาม เริ่มเป็น ส.ส. ปี 2526 (ปัจจุบันเป็น สว.บุรีรัมย์) ที่แนบแน่น
กับพรรคประชาธิปัตย์ (2529) เป็นนักการเมืองหัวก้าวหน้าที่โดดเด่น
และยังมีตระกูลจุดโต ของนายขจรธน จุดโต (อดีตผู้นำครู) เริ่มเป็น
ส.ส. ปี 2539 - ปัจจุบัน ที่ต่อมาเคลื่อนย้ายไปปักหลักทำงาน
การเมืองที่อำเภอบ้านกรวด - ละหานทราย ภายหลังการเติบโต
ขึ้นของตระกูลทองศรี ภายใต้การทำของนายทรงศักดิ์ ทองศรี เริ่ม
เป็น ส.ส. ปี 2535 - ปัจจุบัน และนายเพิ่มพูน ทองศรี (สว.บุรีรัมย์
ปัจจุบัน) ซึ่งตระกูลนี้เกี่ยวพันเป็นญาติข้างแม่กับตระกูลชิดชอบ
ทำให้ฐานเสียงของตระกูลนี้หนาแน่นใน อ.ประโคนชัย จนถึงปัจจุบัน

เขตอำเภออื่นๆ เช่นที่อำเภอคูเมือง มีตระกูลเลี้ยงผ่องพันธุ์
นำโดย นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ เริ่มเป็น ส.ส. ปี 2529 (อดีต
สส.ประชาธิปัตย์ หลายสมัย) ที่มีเสียงหนาแน่นในเขตเลือกตั้งที่ 5
(คูเมือง พุทไธสง บ้านใหม่ชัยพจน์ นาโพธิ์) และทานกระแสนชิดชอบ
ในเขตนั้น แต่การเลือกตั้งล่าสุด ได้พ่ายแพ้แก่ตระกูลเฮงสวัสดิ์
นำโดยนายพีรพงษ์ เฮงสวัสดิ์ เริ่มเป็น ส.ส. ปี 2544 - ปัจจุบัน (สส.
ไทยรักไทย) ที่มีตระกูลชิดชอบสนับสนุนตระกูลอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น
นาคดี (สส.สุรศักดิ์ นาาคดี - ไทยรักไทย) ที่อำเภอสตึก ตระกูล
ตั้งศรีเกียรติกุล (สส.ประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล เริ่มเป็น ส.ส. ปี 2538
- ปัจจุบัน :ไทยรักไทย) ตระกูลซารัมย์ (สส.โสภณ ซารัมย์ เริ่มเป็น
ส.ส. ปี 2544 - ปัจจุบัน :ไทยรักไทย) ล้วนมีความสัมพันธ์แนบแน่น

กับตระกูลชิดชอบที่ปัจจุบันนำโดยนายเนวิน ชิดชอบ โดยเฉพาะ นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล และนายโสภณ ชาร์มย์ ถือเป็น เพื่อนสนิทของนายเนวิน

ส่วนตระกูลเตชะไพบูลย์ นำโดยนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (อดีตรัฐมนตรีหลายสมัยของพรรคประชาธิปัตย์) เริ่มเป็น ส.ส. บุรีรัมย์ ตั้งแต่ปี 2529 แต่เนื่องจากไม่ได้อยู่ในพื้นที่ แม้มีความพร้อมด้าน เศรษฐกิจ แต่ไม่ได้ลงคลุกคลีกับพื้นที่เท่าตระกูลชิดชอบ ทำให้ บทบาทลดลงไปมาก ทำให้ทีมงานพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่อ่อนตัว ลงไปมาก โดยเฉพาะล่าสุดนายพรเทพมาสับสนุนพรรคมหาชน ซึ่งทำให้เกิดสับสนในการทานกระแสพรรคไทยรักไทยที่นำโดย ตระกูลชิดชอบในพื้นที่ แต่ก็ไม่สามารถนำผู้สมัครพรรคนี้ปักธงที่ บุรีรัมย์ได้

โดยสรุปแล้วการเมืองถิ่นบุรีรัมย์มีตระกูล อิศรางกูร ณ อยุธยา โดดเด่นในยุคแรก หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ผ่านมาถึง ตระกูลชเสนีย์ วัฒนพงศ์ศิริ ในช่วงปี 2512 - 2535 แต่ในช่วง สุดท้ายจนถึงปัจจุบันถือว่าตระกูลชิดชอบ(เติบโตใหญ่ตั้งแต่การเลือกตั้งปี 2538 - ปัจจุบัน) เป็นแกนนำหลักที่ปักธงพรรคไทยรักไทยได้ครบ 10 เขตเลือกตั้งทั้งจังหวัด โดยการประสานผลประโยชน์กันระหว่าง ตระกูลการเมืองในบุรีรัมย์ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ปี 2548 โดย การลงสมัครในนามพรรคเดียวกันคือไทยรักไทย มีการแบ่งการ ดูแลงบประมาณพัฒนาจังหวัดในเขตเลือกตั้งที่ตนเป็น ส.ส. และ งบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ก็แบ่งปันกันไป โดย นายโสภณ เพชรสว่าง ส่งนายสุวัฒน์ เพชรสว่าง บุตรชายมา เป็นรองนายก อบจ. ในขณะที่นายชัย ชิดชอบ ส่ง พ.ต.อ.ชวลิต

ซิดชอบ บุตรเขยมาเป็น นายก อบจ.บุรีรัมย์ ทำให้สามารถ
จัดสรรงบประมาณ อบจ. ได้เต็มที่

ตระกูลการเมืองที่เด่นในปัจจุบัน

ตระกูลอิศรางกูร ณ อยุธยา

ตระกูลนี้มีนายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นผู้บุกเบิกโดย
นายเสรี ถือกำเนิดที่อยุธยา สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย-
วิชาธรรมศาสตร์และการเมืองเดิมรับราชการกรมสรรพสามิตโยกย้าย
ไปหลายจังหวัด จนมาเป็นผู้ช่วยสรรพสามิตจังหวัดบุรีรัมย์ แล้ว
ลาออกมาประกอบอาชีพทนายความ แล้วตั้งรกรากที่บุรีรัมย์ โดย
พลเอกธรรมรักษ์ และนายวันรบ(พี่ชาย) และลูกคนอื่นๆ ต่างเติบโต
รับการศึกษาที่บุรีรัมย์ (วันรบ อิศรางกูร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์) นาย
เสรี ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นจนเป็นนายกเทศมนตรี เทศบาลเมือง
บุรีรัมย์ ปี 2490 และได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร ปี 2491 ปี 2493
ได้รับโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง-
เกษตรราธิการ ซึ่งมีการยุบสภา ยกเลิกรัฐธรรมนูญ ทำให้การเมืองไทย
ในรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามตกอยู่ในยุคมืดเกือบ 10 ปี จนมี
การเลือกตั้งใหม่ในปี 2512 ถือเป็นรัฐมนตรีคนแรกของบุรีรัมย์ ในปี
2495 มีการเลือกตั้งทั่วไป ท่านก็ได้รับเลือกเป็นผู้แทนอีก เมื่อ
หมดอายุสภา ท่านก็เลิกเล่นการเมืองตั้งแต่ปี 2502 ซึ่งเข้าสู่ยุค
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

ตระกูลอิศรางกูร ณ อยุธยา มีคนในตระกูลประกอบอาชีพ
ทนายความและรับราชการเป็นหลัก หลังยุคนายเสรีแล้ว ไม่มี

สมาชิกลงเล่นการเมืองท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง นายวันรบ อิศรางกูร ณ อยุธยา ก็รับราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จนได้เป็น อัครราชทูต (ฝ่ายการเกษตร) ประจำ FAO ที่ประเทศอิตาลี (รวม 13 ปีอยู่ต่างประเทศ) และเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงก่อนเกษียณอายุ ส่วนพลเอกธรรมรักษ์ ก็เติบโตในอาชีพทหารในกองทัพ ทำให้ตระกูลนี้ลดบทบาทการเมืองท้องถิ่นไปนาน จนหลังปี 2540 ที่ พลเอกธรรมรักษ์ ไปร่วมก่อตั้งพรรคไทยรักไทย กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จนได้รับเลือกเป็น สส.บัญชีรายชื่อ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรองนายกรัฐมนตรี ในการเลือกตั้งล่าสุด (2548) พลเอกธรรมรักษ์ ยังเป็นผู้อำนวยความสะดวก ภาคตะวันออก-เฉียงเหนือของพรรคไทยรักไทย ดูแลผู้สมัคร ส.ส. ทั้งภาค จึงถือว่า บารมีของตระกูลนี้ได้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง

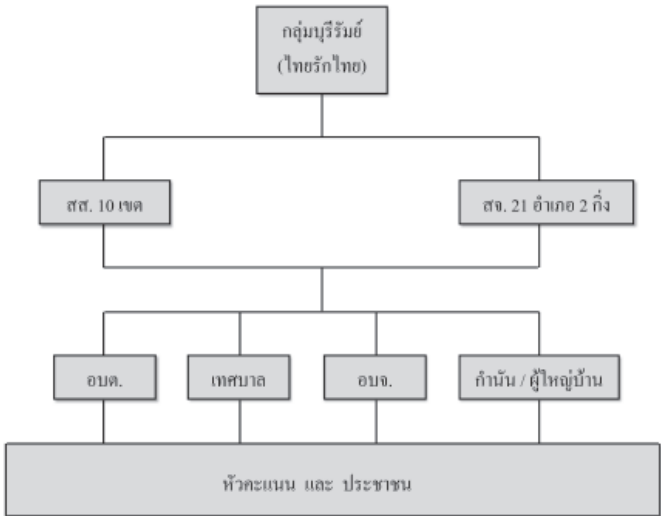
ตระกูลชิดชอบ

ต้นกำเนิดของตระกูลนี้อยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ โดยนายชัย ชิดชอบ ได้เข้ามาทำฟาร์มกุ้งที่ อ.สตึก และมาทำธุรกิจโรงโม่หินใน อ.เมืองบุรีรัมย์ จนลงเล่นการเมืองได้เป็นผู้แทน เมื่อ ปี 2522 และเป็นผู้แทนต่อเนื่องมาโดยตลอดจนกระทั่งปัจจุบันโดยตระกูลชิดชอบ ประสบความสำเร็จในการผลักดันให้คนในตระกูลเข้าเป็น นักการเมืองระดับชาติ ได้แก่ นายเนวิน ชิดชอบ (ได้เป็นรัฐมนตรี ครั้งแรก สมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา เมื่อ 13 กรกฎาคม 2538 เป็น รมช.กระทรวงการคลัง ปี 2540 เป็น รมช.กระทรวงเกษตรฯ สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ปี 2545 เป็น รมช.กระทรวงพาณิชย์ และรมช.กระทรวงเกษตรฯ สมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ปี 2548 เป็น รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นแกนนำของตระกูลชิดชอบ)

นางอุษณีย์ ชิดชอบ (สส.บุรีรัมย์ พี่สาวนายเนวิน) นายศักดิ์สยาม
ชิดชอบ (สส.บุรีรัมย์ เขต 3) นางการุณ ชิดชอบ (ภรรยา นายเนวิน
สส.บุรีรัมย์ เขต 2) นอกจากนี้ยังมี สส. ในพื้นที่ที่สังกัดกลุ่มบุรีรัมย์
ของนายเนวิน หลายคน เช่น นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล
(สส.บุรีรัมย์ เขต 1) นายโสภณ ชาร์มย์ (สส.บุรีรัมย์ เขต 6) เมือง
กลุ่มบุรีรัมย์ย้ายมาสังกัดไทยรักไทย (2548) ทำให้ สส.เกือบทั้งหมด
(10 เขต) เข้ามาร่วมกับกลุ่มบุรีรัมย์ในนามพรรคไทยรักไทย แม้ว่า
นายทรงศักดิ์ ทองศรี จะสังกัดกลุ่มวังน้ำเย็น แต่ก็เป็นญาติทาง
แม่กับ นายเนวิน และนายโสภณ เพชรสว่าง สังกัดกลุ่มวังน้ำเย็น
มีลูกชายเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มี พ.ต.อ.เชาวลิต
ชิดชอบ (พี่เขย นายเนวิน) เป็นนายก อบจ.บุรีรัมย์อยู่

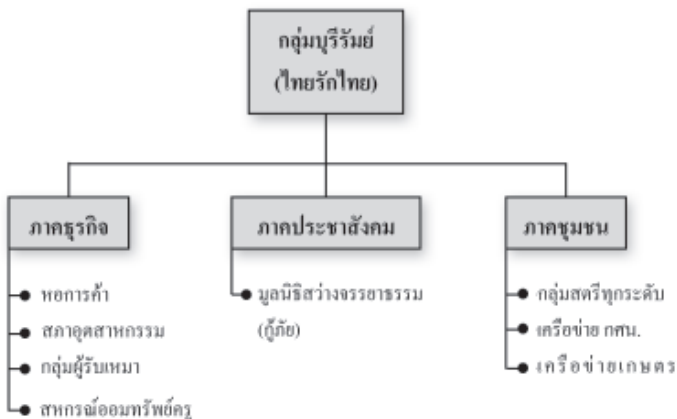
ในระดับการเมืองท้องถิ่นทั้งระดับสมาชิกองค์การบริหาร-
ส่วนจังหวัด (สจ.) ส่วนใหญ่ผู้บริหารและสมาชิกของเทศบาลและ
อบต. หลายแห่งล้วนใกล้ชิดกับเครือข่ายกลุ่มบุรีรัมย์ ทำให้เครือข่าย
ฐานเสียงของกลุ่มบุรีรัมย์แผ่ขยายครอบคลุมลงลึกถึงระดับชุมชน
ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภูมิที่ 1.1 ความสัมพันธ์นักการเมืองบุรีรัมย์

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มบุรีรัมย์ (ไทยรักไทย) ได้จัดวางเครือข่ายฐานเสียงไว้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ สส. ทั้ง 10 เขต ที่แบ่งกันดูแลพื้นที่ในเขตเลือกตั้งของตน โดยประสานงานกับ สจ. ในเขตนั้น แล้วประสานงานผ่านไปยังผู้บริหารและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการดูแลฐานเสียงในแต่ละชุมชน

แผนภูมิที่ 1.2 ความสัมพันธ์นักการเมืองกับกลุ่มต่างๆ ในจังหวัด

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มบุรีรัมย์(ไทยรักไทย) ได้วางเครือข่ายเข้าสู่ภาคธุรกิจ ทั้งหอการค้า สภาอุตสาหกรรม ซึ่งในหมู่กรรมการบางส่วนล้วนใกล้ชิดกับสายการเมือง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้รับเหมา การได้งานประมูลจากภาครัฐ และท้องถิ่น ต้องอาศัยสายสัมพันธ์กับทางการเมือง บริษัทรับเหมาก่อสร้างในระยะหลังมักจัดตั้งโดยเครือญาติของนักการเมืองระดับชาติและท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารเทศบาลและ อบต. ซึ่งถือเป็นการเชื่อมโยงฐานทางเศรษฐกิจกับการเมืองเข้าด้วยกัน บุคคลเหล่านี้จึงเป็นหัวคะแนนที่มีคุณภาพยิ่งกว่าข้าราชการเสียอีก

ส่วนทางด้านสหกรณ์ออมทรัพย์ครู กรรมการส่วนมากล้วนใกล้ชิดสายบ้านใหญ่ หรือ กลุ่มบุรีรัมย์ (ไทยรักไทย) ทำให้สามารถ

ดูแลงบประมาณ เงินออม เงินกู้ สิ้นเชื่อให้ข้าราชการครูทั้งจังหวัด ซึ่งสหกรณ์บริหารงานอยู่บนพื้นฐาน และถ้าครูมีความเร่งด่วนด้านการเงินแต่เงินกู้สหกรณ์ออกไม่ทัน ก็มีธุรกิจสินเชื่อจากนายทุนภายนอกเข้ามาบริหารด้วย จึงเป็นเครือข่ายที่แพร่ขยายครอบคลุมข้าราชการครูทั้งจังหวัด

ในภาคประชาสังคม กลุ่มบุรีรัมย์ (ไทยรักไทย) ใกล้ชิดกับกรรมการในมูลนิธิสว่างจรรยาธรรม (หรือหน่วยกู้ภัย) ในตัวจังหวัด ที่ทำงานเชิงสังคมสงเคราะห์และกู้ภัย ช่วยนำคนเจ็บจากอุบัติเหตุส่งโรงพยาบาล หรือเก็บศพ ทำให้สามารถบริการประชาชนได้กว้างขวาง และเมื่อมีคนเจ็บนำส่งโรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดซึ่งมีกลุ่มการเมืองถือหุ้นส่วนใหญ่อยู่ เพราะทางโรงพยาบาลจะมีรายได้จากการรักษาพยาบาลของคนเจ็บจากบริษัทประกัน และยังจ่ายค่าตอบแทนแก่อาสาสมัครกู้ภัยที่นำคนเจ็บมาส่งด้วย

ในภาคชุมชน กลุ่มบุรีรัมย์ได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับคณะกรรมการสตรีตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ถึงกลุ่มแม่บ้านในระดับชุมชนหมู่บ้าน โดยมีการจัดอบรมสัมมนา พาไปศึกษาดูงาน อยู่เสมอ รวมทั้งจัดหางบประมาณสมทบกองทุนของกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งในทางการเมืองถือว่า แกนนำกลุ่มแม่บ้านเป็นหัวคะแนนที่มีประสิทธิภาพและมีความซื่อสัตย์สูง

ทางด้านในเครือข่ายการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) เนื่องจากผู้บริหารการศึกษาออกโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับสายการเมือง ทำให้สามารถสร้างเครือข่ายในหมู่ครูอาสา กศน. แกนนำชาวบ้าน และสมาชิก อบต. ที่มาเป็นนักเรียน กศน. นอกจากนี้ยังมีเครือข่าย

เกษตรกรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ครอบคลุมในพื้นที่ในชนบททั่วทั้งจังหวัดทำให้ฐานเสียงของกลุ่มบุรีรัมย์ไทยรักไทยเข้มแข็งอย่างดี

ความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัด

เนื่องจากบริบทของนักการเมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 มาจนถึงปี 2540 พรรคการเมืองไทยมีความอ่อนแอมาโดยตลอด มีความเป็นสถาบันน้อย การเกิดขึ้นดำรงอยู่ หรือแม้แต่ล่มสลาย มักขึ้นอยู่กับหัวหน้าพรรคหรือแกนนำพรรคเป็นด้านหลัก ผู้แทนราษฎรในฐานะสมาชิกพรรคจึงไม่มีบทบาทในการขับเคลื่อนพรรค ความผูกพันกับพรรคจึงมีน้อยกว่าผูกพันกับหัวหน้ามุ้งหรือหัวหน้ากลุ่ม เพราะหัวหน้ากลุ่มจะเป็นคนดูแลผู้แทนในสังกัดทุกด้านทั้งเรื่องการสนับสนุนงบประมาณดูแลฐานคะแนนในพื้นที่ สนับสนุนให้ได้ตำแหน่งทางการเมือง สนับสนุนให้ได้งานรับเหมาหรืองานประมูลอื่นๆ จากภาครัฐ ในจังหวัดบุรีรัมย์นักการเมืองจะผูกพันกับมุ้งที่สังกัดมาก แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญปี 2540 ได้เพิ่มความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะส่วนที่กำหนดให้นักการเมืองต้องสังกัดพรรคก่อน 90 วัน ก่อนจะมีการเลือกตั้งทั่วไป ทำให้ผู้แทนจำเป็นต้องขึ้นตรงต่อพรรค(หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหาร) มากขึ้น

ในยุคปัจจุบัน (2548) ผู้แทนจังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 10 เขต (10 คน) สังกัดพรรคไทยรักไทย แต่ก็มีสังกัดมุ้งในพรรคไทยรักไทยต่างกัน เช่น

นายทรงศักดิ์ ทองศรี ใกล้ชิดกับมุ้งวงน้ำเย็น ของนายเสนาะ เทียนทอง, นายโสภณ เพชรสว่าง ใกล้ชิดมุ้งวงน้ำเย็นของ นายสมศักดิ์ เทพสุทิน ส่วนผู้แทนคนอื่นๆ ก็ใกล้ชิดกับมุ้งหรือ กลุ่มบุรีรัมย์ของนายเนวิน ชิดชอบ แต่อย่างไรก็แล้วแต่แม้จะ สังกัดมุ้งต่างกัน แต่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน ผู้แทนทุกคนต่าง ประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างลงตัว เพราะต่างมีเขต เลือกลง มีฐานเสียงของตนที่ต้องดูแลแยกกันอย่างชัดเจนอยู่แล้ว

รูปแบบและวิธีการหาเสียงของนักการเมือง

วิธีการหาเสียงของนักการเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ ก็คงคล้าย กับนักการเมืองในจังหวัดอื่นๆ ที่ในอดีตจะเน้นการปราศรัยหาเสียง ติดใบปลิว ป้ายประกาศให้ประชาชนรู้จัก ในพื้นที่ทุรกันดารที่ รถยนต์เข้าไม่ถึง ผู้แทนต้องขี่ม้าเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อหาเสียง ใน ยุคของนายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา ก็ขี่ม้าไปหาเสียงในชุมชน ต่างๆ (วันรบ อิศรางกูร ณ อยุธยา, สัมภาษณ์) โดยผู้สมัครจะจัด ให้มีมหรสพ เช่น ฉายหนังกลางแปลง, จัดแสดงลิเกหมอลำ หรือ กันตรึม (การแสดงของคนไทยเขมรท้องถิ่น) หลังจากนั้นผู้สมัครจะ ขึ้นปราศรัยหาเสียงค้นรายการ เพราะในสมัยนั้นยังไม่มีกฎหมาย ห้ามจัดมหรสพเช่นปัจจุบัน และถ้าจะให้ได้คะแนนเสียงแน่นอนก็ จะใช้วิธีการหาเสียงแบบเคาะประตูบ้าน พบปะหาเสียงเป็นราย ครัวเรือน เป็นรายหมู่บ้านไป (เลือน คำไธสง, สัมภาษณ์) การ จัดเลี้ยงก็ตามมีตามเกิด ผู้สมัครอาจมีเหล่าขาไป แล้วซื้อไก่ปรุง อาหารไปกินกับแกนนำชาวบ้านในหมู่บ้าน แต่ยังไม่มีการแจกเงิน แลกสิ่งของเหมือนในยุคหลังการหาเสียงโดยวิธีแจกสิ่งของ แจกเงิน

เริ่มมีในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อ พ.ศ.2512 ในยุครัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ภายหลังจากที่การเมืองไทยอยู่ภายใต้ระบอบอำนาจนิยมทางทหารภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มายาวนาน การแจกสิ่งของมักจะเป็นสิ่งอุปโภค บริโภค เช่น หมาก พลุ ยาแก้ปวดหัว น้ำปลา เป็นต้น การแจกเงินยังไม่มีมาก มักจะให้เฉพาะหัวคะแนน การแจกเงินประชาชนโดยตรงจะเริ่มแพร่หลายหลังจากการเลือกตั้ง ปี 2522 ที่มีการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ กับ มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่สนาม จ.ร้อยเอ็ด ที่มีกระแสข่าวการใช้เงินซื้อเสียงรุนแรง จนถูกขนานนามว่าโรคร้อยเอ็ด หลังจากนั้นการใช้เงินซื้อเสียงก็แพร่ระบาดไปทั่วภาคอีสานและทั่วประเทศ

ในยุคปัจจุบันหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปี 2540 มีการปฏิรูปทางการเมืองหลายด้าน โดยเฉพาะการจัดการเลือกตั้ง ได้มีคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ เข้ามาดูแลจัดการเลือกตั้งแทนกระทรวงมหาดไทย ทำให้รูปแบบการหาเสียงและหาคะแนนของผู้สมัคร ส.ส. มีความสลับซับซ้อนขึ้นไปอีก ซึ่งจะได้จำแนกรายละเอียดต่อไป

การจัดตั้งหัวคะแนน

ภาคหลังการปฏิรูปการเมืองแล้ว มีการออกกฎหมายเลือกตั้งที่เข้มงวดมากขึ้น มีคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับจังหวัดเข้ามาตรวจสอบ ดูแลการเลือกตั้งอย่างใกล้ชิด กฤษฎีกาหาเสียงหาคะแนนของนักการเมืองทั้งทางบกและ

ทางลบ (ที่เราเรียกว่าวิชาमार) จึงมีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งที่บุรีรัมย์ ก็คล้ายจังหวัดอื่นๆ ที่นักการเมืองมีการจัดตั้งหัวคะแนน 1 คน ดูแลมวลชนฐานเสียง 5 - 10 คนเท่านั้น โดยการแจกจ่ายเงิน สิ่งของ คุปอง (นำมาขึ้นเงินภายหลัง) จะกระทำผ่านหัวคะแนนระดับรากหญ้า เหล่านี้ สำหรับบุรีรัมย์หัวคะแนนระดับรากหญ้าจะผ่าน เครือข่ายแม่บ้าน เครือข่ายสตรีในหมู่บ้านเป็นหลัก โดยเฉพาะ แกนนำกลุ่มแม่บ้านที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมกันเข้มแข็งอยู่แล้ว จะได้รับความสนใจเป็นพิเศษ การที่นักการเมืองสนใจแม่บ้าน เพราะมีความซื่อตรง (ถ้ารับเป็นหัวคะแนนฝ่ายใดแล้วจะไม่เปลี่ยน ไปช่วยคู่แข่ง) และมีความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ชาย (คือจะจ่ายเงิน ชื่อเสียงเต็มจำนวนที่ตกลงกับผู้สมัคร ไม่มีการหักไว้) (สวัสดิ์ บุรา-สิทธิ์, สัมภาษณ์) กลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านจะได้รับงบประมาณจาก นักการเมือง หรือผลักดันผ่านางบของส่วนราชการ เพื่อสมทบ กองทุนของกลุ่ม หรือกองทุนพัฒนาปณิกิจของกลุ่มแม่บ้าน ทาง นักการเมืองจะจัดการอบรมแกนนำระดับอย่าง สม่าเสมอ โดยใช้งบประมาณของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วน-ท้องถิ่น ที่มีพรรคพวกเข้าไปดูแลมาใช้อบรมและพากกลุ่มแม่บ้านไป ศึกษาดูงานต่างจังหวัด พร้อมทั้งมีการแจกเบี้ยเลี้ยงการไปดูงานด้วย

สำหรับหัวคะแนนในพื้นที่ที่ให้ความสำคัญคือ ผู้บริหารและ กรรมการบริหารส่วนตำบลรวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านคือเป็นหัวคะแนน ระดับนำที่คอยดูแลแกนนำระดับรากหญ้า มักจะมีบทบาทมากใน ช่วงที่มีการเลือกตั้ง (ส่วนกลุ่มแม่บ้านจะมีบทบาทตลอด) โดยเฉพาะ เลือกลงขันแกนนำเหล่านี้ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยรักษาความปลอดภัย ในหมู่บ้าน ไม่ให้คนแปลกหน้าเข้าไปในหมู่บ้านยามวิกาลในช่วง

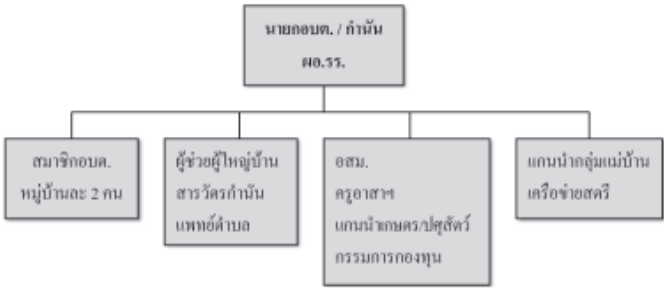
คืนหมาหอน ก็คือการสกัดไม่ให้คู่แข่งเข้าไปแจกเงินซื้อเสียงในคืนหมาหอน หัวคะแนนที่เป็นผู้บริหารและสมาชิกอบต. ไม่ต้องมีน้ำเลี้ยงตลอด เพราะมีรายได้จากงบประมาณของ อบต. อยู่แล้ว บางคนก็ตั้งบริษัทมารับเหมางานจาก อบต. เอง เป็นลักษณะอัฐยายซื้อขนมยาย (บุญเพ็ง สุรักษ์, สัมภาษณ์)

แกนนำในชุมชนที่นักการเมืองให้ความสนใจคือ แกนนำของเครือข่ายกระทรวงต่างๆ เช่น อสม. (สาธารณสุข), ครูอาสา (กศน.), ผู้นำเกษตร (เกษตร), ผู้นำกลุ่ม ธกส., ผู้นำกลุ่มปศุสัตว์ เป็นต้น แกนนำเหล่านี้บางครั้งก็เข้าชื้อนกับกลุ่มแม่บ้าน หรือสมาชิกอบต. เพราะชาวบ้านมีผู้นำน้อยในระดับชุมชนและผู้นำมักสวมหมวกหลายใบ แกนนำเหล่านี้จะช่วยเหลือสองกลุ่มแรกดูแลฐานเสียงในพื้นที่ให้นักการเมือง และข้าราชการบริหารในแต่ละกระทรวงในระดับจังหวัด ต่างก็ให้การสนับสนุนฝ่ายการเมือง เพราะเวลาวิ่งเต้นขอยกย้ายในระดับสูงขึ้นไปก็ต้องอาศัยบารมีนักการเมือง เป็นลักษณะน้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า (ธงชัย สนมอม, สัมภาษณ์)

ผู้นำที่มีคุณภาพในชุมชนอีกส่วนหนึ่งก็คือชุมชนกับพระ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนในชุมชนส่วนมากจะมีสายสัมพันธ์กับฝ่ายการเมือง โดยฝ่ายการเมืองจะส่งคนใกล้ชิดมาเป็นผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่ ซึ่งจะมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ และโยกย้ายครูในเขตพื้นที่การศึกษาทำให้ครูและผู้บริหารบางส่วนต้องให้ความช่วยเหลือฝ่ายการเมือง ถึงจะก้าวหน้าในอาชีพการงาน (ลีชาย โพธิ์ไข, สัมภาษณ์) ส่วนกรณีพระสงฆ์ โดยเฉพาะเจ้าอาวาสหรือพระผู้ใหญ่ทางฝ่ายการเมืองจะพยายามเข้าหา ช่วยบริจาคทำบุญวัด เพราะ

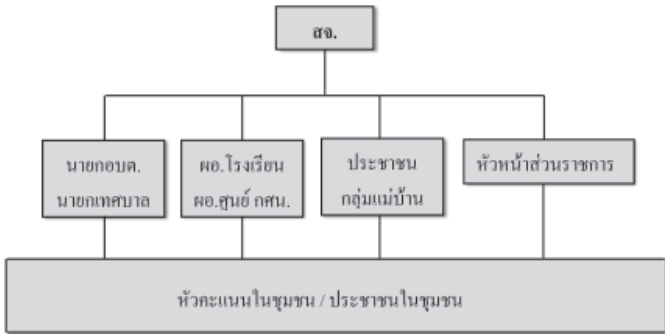
ชาวบ้านจะเชื่อถือศรัทธาในพระสงฆ์มาก เป็นเรื่องความเชื่อความศรัทธา ซึ่งถ้าพระผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนนักการเมืองที่ฝากตัวเป็นลูกศิษย์ โอกาสจะได้คะแนนเสียงเป็นกอบเป็นกำก็มีสูง โดยเฉพาะเขตชุมชนไทเขมร (แถบเขตเลือกตั้งที่ 1,2,3 และ 10) ชาวบ้านจะเชื่อถือในพระสงฆ์มาก

แผนภูมิที่ 1.3 แกนนำ - หัวหน้าคะแนน

ส่วนหัวหน้าคะแนนในระดับอำเภอ และจังหวัดนั้น ฝ่ายการเมืองจะทำงานผ่านผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (สจ.) และสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) โดยเฉพาะ สจ. จะดูแลหัวหน้าคะแนนในระดับอำเภอ โดย สจ.จะประสานงานกับ สส. ในเขตเลือกตั้ง และจะประสานงานกับบ้านใหญ่โดยตรงอีกทางหนึ่งในอีกทางหนึ่งก็จะยังทำหน้าที่ประสานกับหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่อำเภอด้วย ในการประสานงบประมาณ ประสานแผนงานกิจกรรมที่ลงสู่ชุมชน

แผนภูมิที่ 1.4 การประสานงานหัวคะแนนระดับอำเภอ

นอกจากนี้ถ้าเป็นระดับจังหวัดฝ่ายการเมืองจะมีความสัมพันธ์กับข้าราชการระดับสูงในแทบทุกกระทรวง รวมทั้งองค์กรอิสระ องค์กรเอกชน เช่น หอการค้า สมาอุตสาหกรรม เป็นต้น บุคคลระดับสูงเหล่านี้แม้ไม่ใช่หัวคะแนนโดยตรง แต่ก็อำนวยความสะดวกในด้านนโยบาย อาจจะวางเฉยเมื่อพบการทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง จึงพบว่าในส่วนของกรรมการ กกต. ระดับท้องถิ่นระดับหน่วยเลือกตั้งหลายคนมีความใกล้ชิดกับฝ่ายการเมือง ทางองค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง จึงได้รับการร้องเรียนจากประชาชนบางพื้นที่ว่ามีการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งหรือสถานที่นับคะแนน (กังวาน วงศ์วัฒนโสภณ, สัมภาษณ์)

กลยุทธ์การหาเสียง

เมื่อมีการวางเครือข่ายหัวคะแนนในทุกระดับในจังหวัดแล้ว การจะชนะการเลือกตั้งนักรการเมืองจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการหาคะแนนทั้งในด้านบวกและลบ หรือที่หลายฝ่ายเรียกว่า **วิชามาร** ถ้าใครมีกลยุทธ์ดี มีเครือข่ายหัวคะแนนที่มีคุณภาพและครอบคลุมพื้นที่ก็นับว่ามีชัยชนะไปกว่าครึ่งแล้ว กลยุทธ์การหาเสียงพอประมวลได้ดังนี้

การจัดประชุม อบรมอาชีพ

การจัดประชุมและอบรมแกนนำกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี และเครือข่ายอื่นๆ เป็นที่นิยมของนักรการเมือง โดยใช้งบประมาณของส่วนราชการบ้าง ของฝ่ายการเมืองบ้าง การจัดประชุมอบรมก็อาจใช้หอประชุมโรงเรียน หรือศาลาการเปรียญในวัด โดยปกติจะจ่ายค่าเดินทางให้ชาวบ้านหัวละ 100 บาท ให้รถปิกอัพที่ขนชาวบ้านมาประชุมคันละ 500 บาท ซึ่งชาวบ้านที่มาประชุมก็พอได้ค่ากับข้าวเลี้ยงดูครอบครัว

การพาไปศึกษาดูงาน

การพาแกนนำชุมชนและหัวคะแนนไปศึกษาดูงานนอกจังหวัด เป็นวิธีการหนึ่งที่ฝ่ายการเมืองชอบใช้ โดยจะพาไปจังหวัดทางภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ หรือภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี ระยอง ทางฝ่ายการเมืองจะจัดหาที่พัก อาหาร และจ่ายเบี้ยเลี้ยง ให้หัวคะแนนด้วยวิธีการนี้ทาง กกต. ก็เอาผิดได้ลำบาก เพราะเป็นการแจกเงินกันนอกพื้นที่

การจ่ายเงินช่วยเหลือ หรือพันธุ์กล้าไม้ หรือสิ่งของ

ในบางพื้นที่ที่นักการเมืองจะอาศัยเงินช่วยเหลือภัยแล้ง หรือช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย หรือเงินช่วยเหลืออุทกภัย หรืออื่นๆ ไป แจกให้หวัคคะแนนของตน โดยร่วมมือกับหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ เพราะระบบราชการยังขาดการตรวจสอบที่รัดกุม เช่น ผู้มีรายได้น้อยจ่ายให้หวัละ 1,000 บาท ปัญหาภัยแล้งจ่ายหวัละ 100 บาท เป็นต้น มีการนำพันธุ์กล้าไม้เศรษฐกิจ ไปแจกชาวบ้านผ่านหวัคคะแนน เช่น ยางพารา ยูคาลิปตัส หรือมีการแจกเชื้อที่พิมพ์ชื่อนักการเมือง ให้ชาวบ้านโดยตรง ในบางพื้นที่ที่มีการโอนเงินสมทบกลุ่มสหกรณ์สตรี ตำบลละ 3,000 - 4,000 บาท เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม แจกผ้าเพื่อให้กลุ่มแม่บ้านนำไปตัดชุดประจำกลุ่ม แจกสมุดที่มีภาพนักการเมืองให้นักเรียน จัดหาคอมพิวเตอร์ให้โรงเรียน มีการแจกข้าวสาร แจกไก่สด (ช่วงไก่ล้มตลาด ช่วงโรคไข้หวัดนก) แจกลูกเปิด แจกพันธุ์ปลา แจกปุ๋ย เป็นต้น

การจัดงานเลี้ยงวันเกิด งานขึ้นบ้านใหม่

วิธีดูแลฐานคะแนนเลี้ยงอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่นักการเมือง จัดเลี้ยงโต๊ะจีน แล้วให้หวัคคะแนนมาร่วมงาน โดยอ้างว่าเป็นงานวันเกิด งานขึ้นบ้านใหม่ หรืออื่นๆ ในงานจะมีการแนะนำตัวนักการเมือง ถือเป็นการหาเสียงไปในตัว โดยการจัดเลี้ยงมักจะทำก่อนมีพระราชกฤษฎีกาจัดการเลือกตั้ง หรือเป็นการหลีกเลี้ยงกฎหมาย

การแจกเงินซื้อเสียง

การใช้เงินซื้อเสียง ยังเป็นวิธีการที่ได้ผล สำหรับการเมืองในพื้นที่ แต่วิธีการจ่ายเงินจะไม่โง่งมเหมือนในอดีต ที่ให้หวัคคะแนนเดินแจกเงินชาวบ้านตามบ้านที่ละหลัง ซึ่งวิธีการนี้เสี่ยงต่อการได้ใบแดง ใบเหลือง จาก กกต. การแจกเงินจึงต้องใช้วิธีการเรียกประชุมแกนนำ (แกน B) แล้วจ่ายไปตามแกนนำหวัคคะแนนในแต่ละลำดับชั้น โดยแกนนำระดับหมู่บ้าน (แกน B) จะดูแลชาวบ้านฐานเสียง (แกน C) จำนวน 10 คน ชาวบ้าน (แกน C) ทั่วไปจะได้หวัคคะ 200 บาท ส่วนแกน B จะได้หวัคคะ 500 บาท โดยจะมีการจ่ายเงินก่อนวันเลือกตั้งประมาณ 3 - 5 วัน ผ่านแกน B ส่วนแกน A เป็นผู้ประสานงานระดับอำเภอ ระดับเขต จะมีค่าใช้จ่ายให้อีกชั้นหนึ่ง ในบางพื้นที่ที่มีการสัญญาว่าจะให้โบนัสหวัคคะแนนทุกระดับ ถ้าผู้สมัครได้รับชัยชนะ

การบ่มขู่ สักตกรทำงานของกลุ่ม

ในพื้นที่ที่มีการต่อสู้กันเข้มข้น ทางฝ่ายผู้สมัครและหวัคคะแนนอาจใช้วิธีการปิดกั้นการทำงานหาเสียงหรือหาคะแนนของทีมงานคู่แข่ง โดยอาจใช้หวัคคะแนนที่เป็นนักเลงหัวไม้ แต่งกายคล้ายเจ้าหน้าที่รัฐไปติดตาม หรือเฝ้าอยู่หน้าบ้านหวัคคะแนนของคู่แข่ง เพื่อไม่ให้แจกเงินแก่ชาวบ้านได้ หรือไปพุดข่มขู่หวัคคะแนนคู่แข่งให้หวาดกลัวจนทำให้ไม่กล้าทำงาน

การปิดหมู่บ้าน

การปิดหมู่บ้านเป็นมาตรการที่ฝ่ายการเมืองใช้ในคืนมหาหอน (คืนก่อนวันเลือกตั้ง) เพื่อสกัดไม่ให้ทีมงานห้วคณะแนวคู่แข่งเข้าไปแจกเงินซื้อเสียงในหมู่บ้าน โดยการให้ห้วคณะที่เป็นสมาชิก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจบ้าน และกลุ่มวัยรุ่นตั้งด่านตรวจบริเวณทางเข้าหมู่บ้านโดยอ้างว่า เพื่อรักษาความปลอดภัยก่อนวันเลือกตั้ง โดยจะใช้มาตรการนี้ในพื้นที่ที่มีการแข่งขันกันรุนแรง และอยู่ไกลจากเขตเมือง ในอดีตมีการไปรยเรือใบบริเวณทางเข้าหมู่บ้านด้วยในช่วงกลางดึก เพื่อป้องกันรถแจกเงินของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งในปัจจุบันไม่พบปรากฏการณ์นี้

โดยสรุปแล้ว รูปแบบการหาเสียง หาคะแนนของผู้สมัครที่เรียกว่า วิชามาร มีหลายรูปแบบ ซึ่งจะถูกนำมาใช้ในบางพื้นที่บางสถานการณ์ ถ้าพื้นที่ใดมีการต่อสู้กันรุนแรง ก็จะใช้วิธีการที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง กลยุทธ์เหล่านี้ นับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 4

บทสรุป: ภาพรวมของ “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดบุรีรัมย์

นักการเมืองที่โดดเด่น

ถ้าจะแบ่งยุคการเมืองตามระยะเวลาต่างๆ จะพบว่า จังหวัดบุรีรัมย์จะมีนักการเมืองที่โดดเด่นในแต่ละยุค โดยในยุคแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 (สมัยคณะราษฎร) ถึงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ. 2502) มีนักการเมืองที่โดดเด่น คือ นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (บิดาของพลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมปัจจุบัน) ได้เป็นรัฐมนตรีคนแรกของบุรีรัมย์เมื่อ พ.ศ. 2493 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม อีกท่านหนึ่งคือนายสอ อึ้ง มารังกุล ส.ส. หัวก้าวหน้า ซึ่งเคยเป็นแนวร่วมเสรีไทย เป็นนักการเมืองที่ลงคลุกคลีใกล้ชิดกับชาวบ้านมาก เคยไปศึกษาดูงานที่ประเทศจีน พ.ศ. 2500 และเกิดการปฏิวัติโดยจอมพลสฤษดิ์ ทำให้ตกค้างอยู่ในประเทศจีนถึง 16 ปี ได้กลับมาเมืองไทย ปี พ.ศ. 2518 ลงสมัครในนามพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย แต่มาประสบอุบัติเหตุ รถปิกอัพที่นั่งมาถูกรถสิบล้อชนเสียชีวิตบริเวณถนนสายกรุงเทพ - สระบุรี ในเดือนมกราคม 2518 ขณะกลับจากประชุมเตรียมการเลือกตั้งทั่วไปของพรรค (มีการเลือกตั้งเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2518) หลายคนวิเคราะห์ว่าสาเหตุมาจากการเมือง

ยุคที่สอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2519 ถือว่าอยู่ในยุครัฐบาลจอมพลถนอม กิติขจร จนเกิดอุบัติเหตุ 14 ตุลาคม 2516 เป็นยุคประชาธิปไตยเบ่งบาน มีการยกวางรัฐธรรมนูญฉบับปี 2517 (ซึ่งถือว่าเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่งของไทย) จนได้รัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง นำโดย มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช พรรคกิจสังคม ที่มีโครงการเงินผันสู่ชนบท ขบวนการนักศึกษา ก็ลงโปรธนรงค์ประชาธิปไตยในชนบท จนประชาชนตื่นตัวทางการเมืองสูง บรรยากาศทางการเมืองมีการปะทะกันของแนวคิดซ้ายจัด - ขวาจัด ทั้งทุนนิยม ศักดินา สังคมนิยม ฯลฯ จนนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมืองจากการชุมนุมเรียกร้องต่างๆ การปะทะกัน จนรัฐบาลต่อมานำโดย มรว.เสนีย์ ปราโมช (พรรคประชาธิปัตย์) คุมสถานการณ์ไม่ได้ นำไปสู่การปฏิวัติยึดอำนาจของคณะทหารที่นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ในปี 2519 นักการเมืองที่โดดเด่นของบุรีรัมย์ ในช่วงนี้ ได้แก่ นายสวัสดิ์ คชเสนีย์ (เป็น ส.ส. ครั้งแรก ปี 2512) นายสวัสดิ์ ย้ายจากกรุงเทพฯ มาทำธุรกิจโรงโม่หิน และทำธุรกิจหล่อเสาเข็ม เสาไฟฟ้า CPAC ที่บุรีรัมย์ ตั้งแต่ปี 2500 เป็นผู้สนใจการเมืองแต่ต้น เคยเป็น ส.ส. 2 สมัย เป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นคู่แข่งทางการเมืองกับนายชัย ชิดชอบ (ทำธุรกิจโรงโม่หินเช่นเดียวกัน) ในทางสังคมนายสวัสดิ์ เคยเป็นนายกสภาสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ (เช่นเดียวกับพลเอกธรรมรักษ์ ที่เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์คนปัจจุบัน) นายสวัสดิ์ทำงานด้านสังคมมากทำให้เป็นที่นับหน้าถือตาของคนทั้งจังหวัด ปัจจุบันได้เสียชีวิตแล้ว นักการเมืองที่เด่นอีกคนหนึ่งในยุคนี้ คือ นายประเสริฐ เลิศยะโส เป็น ส.ส. ปี 2518 ด้วยคะแนนสูงสุดของจังหวัด ในสังกัด

พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย นายประเสริฐมีแนวคิดก้าวหน้าหาเสียงแบบเคาะประตูบ้าน ประจวบกับในยุคนั้นกระแสความคิดก้าวหน้ากำลังได้รับความนิยม โดยเฉพาะคนจนทั้งในเมือง และชนบท ทำให้นายประเสริฐ ได้รับคะแนนบริสุทธิ์ล้นหลาม แต่การปฏิบัติของทหารเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 นักการเมืองหัวก้าวหน้า ถูกปราบปราม นายประเสริฐก็ต้องลดบทบาทตนเองลง แม้ว่าในปี 2548 เขาจะกลับมาลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคมหาชน (ของพลตรี-สนั่น ขจรประศาสน์)แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเช่นเมื่อก่อนมาก ในช่วงเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 มีนักการเมืองบุรีรัมย์ก่อนจะมาเป็น ส.ส. ได้หลบหนีเข้าป่าไปเป็นสหาย อาทิจ เช่น นายการุณ ไสงาม เมื่อออกจากป่าได้รับเลือกเป็น ส.ส. ปี 2526 นายประกิต พลเดช ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ปี 2531 จนปัจจุบัน (ปัจจุบันเป็น ส.ส. ไทยรักไทย ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร)

ยุคที่สาม (2522 - 2535) ภายหลังจากคลี่คลายตัวทางการเมืองหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 มีการเลือกตั้งใหม่ ปี 2522 แม้นายชัย ชิดชอบ จะได้เป็น ส.ส. สมัยแรกในปี 2522 และเป็น ต่อมาอีก 3 สมัย แต่ก็ในช่วงสังคมนิยม นักการเมืองที่โดดเด่นของบุรีรัมย์ในช่วงนี้คือ ดร.อนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ สังกัดพรรคชาติไทย ได้เป็น ส.ส. ตั้งแต่ ปี 2519 และเป็น ต่อมาอีก 4 สมัย เป็นแกนหลักของพรรคชาติไทยได้เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมรัฐบาลพลเอกชาติชาย 2 ได้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน จนรัฐบาลล่มลงโดยการปฏิบัติของทหาร (รตช.) ที่นำโดยพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ และพลเอกสุจินดา คราประยูร ในปี 2534 บารมีของ ดร.อนุวรรตน์ จึงมีสูงในบุรีรัมย์

ในช่วงนี้ แม้แต่นายเนวินที่ลงเล่นการเมืองจนได้เป็น ส.ส. ในปี 2531 ยังต้องพึ่งพาบารมี ดร.อนุวรรตน์ ดร.อนุวรรตน์เป็นคนบ้านด่าน (แต่ก่อนรวมกับอำเภอเมืองบุรีรัมย์) ทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และ สนามกอล์ฟ เกี่ยวดองกับตระกูลขุนสมรรถการอักษรกิจ ซึ่งเป็น เจ้าที่ดินรายใหญ่ในเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จึงมีฐานเสียงหนาแน่น ในเขตเมืองและบ้านด่าน นักการเมืองที่โดดเด่นในยุคนี้ คือ นายการุณ ไสงาม หลังจากคืนสู่เมืองมาเป็นนักพัฒนา (NGO) แล้ว มาลงสมัครได้เป็น ส.ส. สมัยแรก ปี 2526 ในเขตอำเภอประโคนชัย บ้านเกิด ซึ่งเป็น ส.ส. ต่อมาอีก 2 สมัย ในนามพรรคประชาธิปัตย์ ในสมัยแรกได้รับคะแนนนิยมสูงจากชาวบ้าน จนกล่าวว่าบางพื้นที่ ชาวบ้านเรียกรายเงินลงขันเป็นค่าน้ำมันรถหาเสียงให้ เนื่องจากมี แนวคิดก้าวหน้า และมีฝีปากกล้าในสภา (ซึ่งหาได้ยากในหมู่ ส.ส. บุรีรัมย์) ทำให้เขามีบทบาทเด่นในยุคนี้

ยุคที่สี่ (พ.ศ.2535-2540) หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ภาพ ของพรรคเทพ พรรคมารยิ่งเป็นที่กล่าวขวัญในหมู่ประชาชนมาก ทำให้กระแสความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์มีสูง ทำให้นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ เกนนำพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ที่ได้รับการเลือกตั้ง ติดต่อกัน 4 สมัย (รวมกับก่อนปี 2535 อีก 2 สมัย) จนนายพรเทพได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี 2 สมัย (เป็นรัฐมนตรีคนที่ 3 ของบุรีรัมย์) โดยสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย (23 กันยายน 2535) เป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และรัฐบาลชวน 2 (14 พฤศจิกายน 2540) เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม แต่ในขณะเดียวกันนั้น นายเนวิน ชิดชอบ เริ่มมีบทบาทมากขึ้นในทีมพรรคชาติไทย หลังจากย้ายมาสังกัด

พรรคนี้ในปี 2535 ตามคำเชิญชวนของ ดร.อนุวรรตน์จนสามารถนำลูกทีมในสังกัดพรรคชาติไทยเข้าสภาได้ 3 คนในปี 2535 และได้ 7 คนในปี 2538 (จาก ส.ส. 10 คน) จนเขาได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ในสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา (เมื่อ 13 กรกฎาคม 2538)คือเป็นรัฐมนตรีคนที่ 4 ของบุรีรัมย์ และในปี 2538 ดร.อนุวรรตน์สอบตกไม่ได้เป็นส.ส. หลังจากย้ายจากพรรคชาติไทยไปอยู่พรรคชาติพัฒนาโดยแพ้ต่อทีมนายเนวินในเขต 1 และในการเลือกตั้งปี 2539 ก็พ่ายแพ้ต่อทีมนายเนวินในเขต 1 อีก (ได้อันดับ 4) ทำให้บารมีนายเนวินและเครือข่ายแผ่ขยายครอบคลุมเกือบทั้งจังหวัด

ยุคที่ห้า (2540 - 2548) ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2540 มีหลักการที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองใหม่ และเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นทำให้พรรคไทยรักไทย ที่นำโดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประสบความสำเร็จอย่างสูงในการรณรงค์หาเสียงด้วยนโยบายประชานิยมและการรวบรวมกลุ่มก๊วนการเมืองจากพรรคอื่นๆ เข้ามาร่วมกับพรรคตน นักการเมืองที่โดดเด่นมีหลายคน ได้แก่ พลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูล ณ อยุธยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (2548-ปัจจุบัน) เป็น ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทย (เป็นรัฐมนตรีคนที่ 5 ของบุรีรัมย์) เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งพรรคไทยรักไทย ภาคตะวันออก-เฉียงเหนือ เป็นบุตรชายนายเสวี อิศรางกูล ณ อยุธยา (รัฐมนตรีคนแรกของบุรีรัมย์)มีบทบาทในการประสานกลุ่มก๊วนการเมืองในบุรีรัมย์ที่เคยขัดแย้งกันให้มารวมขอมกัน และประสบผลสำเร็จในการเลือกตั้งปี 2548 ที่สามารถดึงทีมนายเนวิน ชิดชอบมาร่วมกับ

พรรคไทยรักไทย จนพรรคได้ ส.ส.บุรีรัมย์ยกจังหวัด (10คน) นายพิทักษ์ อินทวิทยานันท์ อดีตรองนายกรัฐมนตรี สมัยทักษิณ 1 (17 กุมภาพันธ์ 2544) เป็นส.ส.บัญญัติรายชื่อ เป็นเขยบุรีรัมย์ (ภรรยา คือ นางพรรณประภา อินทวิทยานันท์) เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศในสมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (25 พฤศจิกายน 2539) เป็นคนสนิทของพลเอกชาติชาย อดีตนายกรัฐมนตรี นายพิทักษ์ส่งนางพรรณประภาลงสมัครส.ส. เขต 1 บุรีรัมย์ เมื่อปี 2544 แต่พ่ายแพ้ต่อลูกทีมนายเนวินด้วยคะแนนไม่กีร้อยละ แต่ได้สร้างสีสันทางการเมืองในบุรีรัมย์ในขณะนั้น นายโสภณ เพชรสว่าง เป็น ส.ส. บุรีรัมย์ เขต 8 พรรคไทยรักไทยปัจจุบันเป็น ประธานกรรมการกิจการสภาของสภาผู้แทนราษฎร เป็นอดีตรองประธานสภาผู้แทนราษฎร นายโสภณ ถือเป็นผู้อาวุโสทางการเมืองไม่แพ้นายชัย ชิดชอบ ที่เป็นส.ส.หลายสมัยมายาวนาน และบางครั้งก็เป็นคู่แข่งทางการเมืองกัน ปัจจุบันออกมาทำงานทางสังคมมากขึ้น เช่น จัดรายการเผยแพร่ประชาธิปไตยทางวิทยุ ทำกิจกรรมร่วมกับศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา - ประชาสังคม จ.บุรีรัมย์ ในการเผยแพร่ประชาธิปไตยสู่ประชาชน นายชัย ชิดชอบ ส.ส.ระบบ บัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทย ถือเป็นนักการเมืองอาวุโสของจังหวัดที่มีบทบาทในสภามายาวนาน และประสบความสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งให้กับตระกูลชิดชอบ จนเป็นตระกูลที่มีบารมีทางการเมืองมากที่สุดในบุรีรัมย์ขณะนี้ โดยส่งบุตรชาย 2 คน เข้าเป็น ส.ส. (โดยคนหนึ่งได้เป็นรัฐมนตรีคือนายเนวิน) บุตรสาว เข้าเป็นสมาชิกวุฒิสภา (นางอุษณีย์) จึงถือเป็นครอบครัวการเมือง เช่นเดียวกับนายบรรหาร ศิลปอาชา ที่สุพรรณบุรี เป็นต้น

คนสุดท้ายที่ทำการเมืองที่โดดเด่นคือนายเนวิน ชิดชอบ แกนนำกลุ่ม บุรีรัมย์ไทยรักไทย ปัจจุบันเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (2548 - ปัจจุบัน) นายเนวินเติบโตทางการเมือง มาจากการเมือง-ท้องถิ่นเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ก่อนจะมาเป็น ส.ส. สมัยแรกในปี 2531 (และเป็น ส.ส. ติดต่อกันมา 7 สมัย) เคยร่วมกับกลุ่ม ส.ส. นุ่มหลายคนตั้งกลุ่ม 16 (เช่น นายสรอรรถ กลิ่นประทุม นายพินิจ จารุสมบัติ นายสุชาติ ตันเจริญ นายไพโรจน์ สุวรรณฉวี เป็นต้น) เคลื่อนไหวต่อรองทางการเมืองในสภา ได้เป็นรัฐมนตรีครั้งแรกสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ปี 2538 เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ปี พ.ศ. 2540 เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ปี 2545 เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตร (ตามลำดับ) ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายเนวิน ได้เป็นรัฐมนตรีหลายสมัย เนื่องจากสามารถสร้างเครือข่ายการเมืองในท้องถิ่นครอบคลุมทั้งในจังหวัดบุรีรัมย์และหลายจังหวัดในเขตอีสานใต้ เช่น บางเขตของสุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี เป็นต้น โดยสามารถสร้างเครือข่ายฐานคะแนนตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำระดับหมู่บ้าน ตำบล จนถึงระดับจังหวัด ผนวกกับการมีน้ำเสียงจากพรรคเพื่อไทย การอยู่ในอำนาจการเมืองยาวนาน จึงทำให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง และตระกูลชิดชอบยังมีบารมีทางการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์ไปอีกนาน

เครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมือง ในจังหวัด

เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมือง

ในยุคแรก (พ.ศ.2476-2500) นักการเมืองของบุรีรัมย์มัก จะมาจากตระกูลขุนนางหรือข้าราชการเป็นหลัก เช่น ปิตะเสน มณีวรรณ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ วิเศษโกสินทร์ (ตระกูล พระยาสุริยวราชมหารักษ์อดีตเจ้าเมืองบุรีรัมย์) ตระกูลเหล่านี้ สมาชิกมักกับราชการมีโอกาสได้รับการศึกษาสูง และเป็นเจ้าที่ดิน ในเขตเมือง เช่น ตระกูลวิเศษโกสินทร์อดีตเจ้าเมืองบุรีรัมย์ เป็น เจ้าที่ดินบริเวณตลาดสดใจกลางเมืองบุรีรัมย์ ความสัมพันธ์ ระหว่างกันของนักการเมืองยังไม่ชัดเจนส่วนบทบาทกิจกรรม การเมืองโดยอิสระ ในทางเศรษฐกิจก็ยังไม่ได้เชื่อมโยงกันอย่าง ชัดเจน ความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองก็น้อยเพราะส่วนใหญ่ สัมครแบบอิสระ

ยุคถัดมา (2512-2535) เริ่มมีนักธุรกิจ นายทุนท้องถิ่น ผู้รับเหมา เข้ามาเป็นนักการเมืองจึงเริ่มมีความสัมพันธ์กันทางธุรกิจ เช่น นายบุญเยี่ยม ไสภณ เป็นเจ้าของค่ายมวย เป็นโปรโมเตอร์ จัดชกมวย นายทอง แจกัลพุมานุกุลกิจ เป็นผู้รับเหมา นายสวัสดิ์ ศษเสนีย์ ทำธุรกิจโรงไม้หิน เช่นเดียวกับนายชัย ชิดชอบ นายจำลอง วงษ์ทอง ทำธุรกิจเดินรถโดยสาร สายบุรีรัมย์-กระสัง และหอพัก นายสมาน มณีราชกิจ ทำโรงสีข้าว เช่นเดียวกับนายบัญชา วัฒนวงศ์วิสุทธิ์ นายदनัย นพสุวรรณวงศ์ เป็นผู้รับเหมา นายอนุ วรรัตน วัฒนพงศ์ศิริ ทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ นายสมโภชน์ ศิริกุล ทำธุรกิจปั้มน้ำมัน นายเนา พุทธิธรรมกุล ทำปั้มน้ำมัน

(เป็นอดีตนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์) นายไพโรจน์ ตียะวานิช ทำธุรกิจโรงโม่ ไม้และรับสัมปทานป่าไม้อป. นายพิชิต ธีระรัชตานนท์ รับเหมานายต่อสู้อัฐิภักดิ์ ทำปั้มน้ำมัน นายวุฒิพงษ์ เหลืองอุดมชัย ทำธุรกิจไร่อ้อย จะเห็นได้ว่าก่อนมาเล่นการเมือง ส่วนมากนักการเมืองบุรีรัมย์ทำธุรกิจในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะงานรับเหมาก่อสร้าง โรงสี โรงเลื่อย โรงโม่หิน เติมน้ำมันทาง ธุรกิจเกษตร เป็นต้น จึงเริ่มมีความสัมพันธ์กันทางธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจก่อสร้าง ต้องเชื่อมโยงกันระหว่างธุรกิจโรงโม่หิน ขยายวัสดุ ก่อสร้าง ปั้มน้ำมัน รถชุดขนดิน ฯลฯ พวกรับเหมาก่อสร้างก็ต้องมาซื้อหินบดจากโรงโม่หินศิลาชัยของนายชัย ชิดชอบ หรือโรงโม่นิสิตสวัสดิ์ ของนายสวัสดิ์ คชเสนีย์ จะมีเพียงนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ ที่เป็นทุนระดับชาติ (ที่คนในตระกูลทำธุรกิจสถาบันการเงิน โรงงานสุรา) ที่เข้ามาเป็นนักการเมืองบุรีรัมย์ หอการค้าและสภาอุตสาหกรรมเป็นองค์กรที่กลุ่มทุนธุรกิจในท้องถิ่นใช้เชื่อมโยงผลประโยชน์กัน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับพรรคการเมือง เริ่มเห็นการรวมกลุ่มตามพรรคการเมืองที่ส่งสมัครบ้าง ที่เด่นชัดคือกลุ่มพรรคชาติไทย มีนายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ (อดีตรัฐมนตรีหลายสมัย) เป็นแกนนำ มีนักการเมืองอื่น ๆ เช่น นายไพโรจน์ ตียะวานิช นายสวัสดิ์ คชเสนีย์ นายต่อสู้อัฐิภักดิ์ นายบุญเยี่ยม โสภณ นายพิชิต ธีระรัชตานนท์ นายประกิต ผลเดช นายวุฒิพงษ์ เหลืองอุดมชัย เป็นต้นกลุ่มพรรคประชาธิปไตย มีนายพรเทพ เตชะไพบูลย์ (อดีตรัฐมนตรีหลายสมัย) เป็นแกนนำ นักการเมืองที่เชื่อมกัน เช่น นายदनัย นพสุวรรณวงศ์ นายโสภณ

เพชรสว่าง นายการุณ ไสงาม นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ เป็นต้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับพรรคการเมืองยังเป็นแบบหลวมๆ และหลายคนก็ย้ายสังกัดไปหลายพรรคการเมือง ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดาในการเมืองแบบไทยๆ

ในช่วงปี 2538 - 2548 (ปัจจุบัน) ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองในจ.บุรีรัมย์เริ่มเปลี่ยนไป ภายหลังจากเติบใหญ่ทางการเมืองของตระกูลชิดชอบภายใต้การนำของนายเนวิน ชิดชอบ (รัฐมนตรีหลายสมัย) ทำให้การเมืองในจังหวัดที่กระจายไปหลายชั่ว กลายมาเป็นชั่วใหญ่ชั่วเดียวแล้วมีกลุ่มย่อยๆ แต่ก็มีสายสัมพันธ์กับชั่วใหญ่ โดยการแบ่งปันผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการแข่งขันโครงการก่อสร้างรับเหมา การแบ่งงบประมาณต่างๆ ลงไปตามเขตเลือกตั้งของนักการเมืองแต่ละคน

ความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมือง

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับนักการเมืองมีความแนบแน่นมากขึ้นโดยเฉพาะภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่ทำให้ส.ส.ต้องขึ้นตรงกับพรรคมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์กับพรรคมักจะทำผ่านมุ้งการเมืองที่นักการเมืองผู้นั้นสังกัดอยู่ นักการเมืองบุรีรัมย์ก็มีทั้งสังกัดกลุ่มบุรีรัมย์ของนายเนวิน สังกัดกลุ่มวังน้ำเย็น วังพญานาค และวังน้ำยม ซึ่งก็คงไม่แตกต่างกับนักการเมืองจังหวัดอื่นๆ ในปัจจุบันนักการเมืองของจังหวัดบุรีรัมย์ ต่างสังกัดพรรคไทยรักไทยทั้งหมด ซึ่งก่อนหน้านี้เคยมีกลุ่มพรรคประชาธิปไตย ความหวังใหม่ มวลชน ต่างก็โยกย้าย

พรรคบ้าง สอบตบบ้าง ในการเลือกตั้งปี 2548 มีกลุ่มนักการเมืองสังกัดพรรคมหาชน พรรคชาติไทย ที่รวมตัวกันคึกคัก แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา

ความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์

เครือข่ายกับนักการเมือง

กลุ่มผลประโยชน์ที่สัมพันธ์กับนักการเมืองมักทำผ่านแวดวงธุรกิจที่นักการเมืองคนนั้นทำอยู่ อย่างกลุ่มนักการเมืองที่มีครอบครัว เครือญาติ ทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้างก็มักจะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอู่ประมูลรับเหมา ซึ่งในจังหวัดจะมีกลุ่มใหญ่กลุ่มเดียว นักการเมืองที่มีครอบครัวทำธุรกิจโรงโม่หิน โรงสี โรงเลื่อย สัมปทานอุตสาหกรรม โรงงานน้ำตาล โรงงานสุรา มักจะเชื่อมความสัมพันธ์ผ่านสภาอุตสาหกรรมของจังหวัด ถ้าทำธุรกิจค้าขาย ปั่นน้ำมัน อสังหาริมทรัพย์และอื่นๆ ก็มักจะเชื่อมสัมพันธ์ผ่านหอการค้าจังหวัด

ในด้านความสัมพันธ์กับองค์กรสาธารณะกุศล นักการเมืองจะสนับสนุนกิจการขององค์กรกุ๊ภยในพื้นที่เลือกตั้ง เพราะนักการเมืองจะใช้บริการเก็บศพ นำคนเจ็บส่งโรงพยาบาล เป็นกิจกรรมรณรงค์หาเสียงของตนด้วย บางครั้งก็อาศัยเครือข่ายอาสาสมัครกุ๊ภยบางส่วนเป็นหัวคะแนนให้ด้วยและอาศัยเครือข่ายวิทยุสื่อสารขององค์กรเหล่านี้ช่วยประสานงานเมื่อมีการเลือกตั้งด้วย ในด้านความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ สายตระกูลนั้นนักการเมืองในบุรีรัมย์มีการเชื่อมโยงกันอยู่ อย่างตระกูลชิดชอบของนายเนวิน

ซิดชอบ เป็นเครื่องญาติกับตระกูลทองศรีของนายทรงศักดิ์ ทองศรี (ส.ส.ไทยรักไทย เขต 10) นายต่อสู ลัทธิกุล ส.ส.หลายสมัย เป็นน้องภรรยาของ พ.ต.อ.สุรพงษ์ ไผ่นวล สว.บุรีรัมย์ (ปัจจุบัน) ที่เด่นชัดคือตระกูลซิดชอบมีสมาชิกในตระกูลเป็นนักการเมืองระดับชาติ 5 คน คือ นายชัย ซิดชอบ (บิดา)ส.ส. นายเนวิน ซิดชอบ (บุตร) ส.ส. นายศักดิ์สยาม ซิดชอบ ส.ส.เขต 3 (บุตร) นางกรรณา ซิดชอบ (ภรรยานายเนวิน) ส.ส.เขต 2 นางอุษณีย์ ซิดชอบ (บุตร) สว.บุรีรัมย์

รูปแบบวิธีการหาเสียง

รูปแบบการหาเสียงในยุคแรก (2476 - 2500) จะใช้วิธีการที่ตัวผู้สมัครส.ส. เข้าไปหาเสียงด้วยตนเองในหมู่บ้าน โดยไปจัดแสดงมหรสพฉายภาพยนตร์ แล้วขึ้นปราศรัยหาเสียง มีการติดใบปลิวหาเสียงด้วย บางครั้งใช้วิธีหาเสียงแบบเคาะประตูบ้าน ผู้สมัครหาสุราไปดื่มและกินดื่มไ้กับชาวบ้าน

ในยุคถัดมา (2512 - 2519) การหาเสียงนอกจากใช้รูปแบบเดิมโดยจัดมหรสพโดยฉายหนัง มีดนตรีแสดง มีบริการตัดผมฟรีแล้ว ผู้สมัครปราศรัยหาเสียง และเริ่มมีการแจกสิ่งของอุปโภคบริโภค ให้ชาวบ้าน เช่น หมาก พลุ ยาแก้ปวด น้ำปลา รองเท้า เป็นต้น ในยุคก่อนการปฏิรูปการเมือง (2522 - 2540) การหาเสียงเริ่มมีการแจกเงินควบคู่กับสิ่งของ เช่น เสื้อผ้าถุง ลูกเปิด กล้าไม้ เป็นต้น และเริ่มมีการจัดตั้งเครือข่ายหัวคะแนน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำสตรี ครู ข้าราชการในท้องถิ่น โดยจัดตั้งถึงระดับชุมชนหมู่บ้าน ทำให้การควบคุมคะแนนเสียงของผู้สมัครมีประสิทธิภาพมาก และ

ไม่ต้องลงไปปราศรัยหาเสียงเองเหมือนเมื่อก่อน เพราะมีการนำ การจัดการเครือข่ายแบบธุรกิจขายตรงมาใช้กับเครือข่ายหัวคะแนน นอกจากนี้ยังมีการติดตามดูแลเครือข่ายหัวคะแนนอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดเงินกองทุนให้กลุ่มแม่บ้าน การจัดอบรมและพาไปดูงาน ต่างจังหวัดและแจกเบี้ยเลี้ยง การจัดงานเลี้ยงโต๊ะจีนเป็นระยะ สำหรับหัวคะแนนฝ่ายตรงข้ามจะทำการข่มขู่ การปิดหมู่บ้านไม่ให้ เข้าไปแจกเงินหาเสียงของคู่แข่งให้ชาวบ้านได้ สำหรับการทุจริต ในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง เช่น การเวียนเทียน ไฟไฟ คณะกรรมการ ไม่เป็นกลางก็พบเห็นบ้างแต่มีความซับซ้อนของ การทุจริตมากขึ้น

บรรณานุกรม

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2524.

ชาญวิทย์ เกษภารัตน์. ประวัติการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2538.

เชาวนะ ไตรมาศ. ข้อมูลพื้นฐาน 66 ปี ประชาธิปไตยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2542.

เดมิวิพากย์พจนกิจ. ประวัติศาสตร์อีสาน. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ลิขิต ธีรเวคิน. วัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

สนธิ บางยี่ขัน และ วิทยา นภาศิริกุลกิจ. การเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.

สุทธชัย ยิ้มประเสริฐ, บรรณาธิการ. 60 ปีประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการ 60 ปี ประชาธิปไตย, 2536.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบุรีรัมย์. รายงาน
ประเมินผลการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
6 มกราคม 2544. บุรีรัมย์ : 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบุรีรัมย์. รายงาน
ผลการดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน-
ราษฎร 6 กุมภาพันธ์ 2548. บุรีรัมย์ : 2548

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. 2475-2535. กรุงเทพฯ : ฝ่ายผลิตเอกสาร กองการ
ประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,
มปฉ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 67 ปี สมาชิกรัฐสภาไทย
พ.ศ. 2475-2542. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงาน-
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2542.

สัมภาษณ์

1. กังวาน วงศ์วัฒนโสภณ. ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น จ.บุรีรัมย์.
สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2548
2. กัญจน์ กลางเดือน. กรรมการเครือข่ายประชาชนเพื่อ
การเลือกตั้ง เขต 9 จ.บุรีรัมย์
สัมภาษณ์ 11 กรกฎาคม 2548
3. เฉลียว โรมรัมย์. กรรมการเครือข่ายประชาชนเพื่อ
การเลือกตั้ง เขต 10 จ.บุรีรัมย์
สัมภาษณ์ 8 มิถุนายน 2548

4. อนุรักษ์พงศ์วิรัช กุรัตนัน. กรรมการเครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง เขต 10 จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 15 มิถุนายน 2548
5. ธงชัย สนนอม. ประธานเครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง (P-NET) จ. บุรีรัมย์. สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2548
6. บุญเพ็ง สุรักษ์ อดีตแกนนำหวัคะแนน เขต 7 จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 30 พฤษภาคม 2548
7. ประกิจ ผลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2548
8. พัทธรินทร์ พูนกลาง. กรรมการเครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง เขต 5 จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 24 มิถุนายน 2548
9. มนูญ มนูญจร อดีตผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 5 จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2548
10. ลีชาย โพธิ์ไข. ประธานเครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง เขต 8 จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 18 มิถุนายน 2548

11. เลื่อน คำโธสง. อดีตแกนนำพรรคสังคมนิยมฯ
จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 29 พฤษภาคม
2548
12. วันรบ อิศรางกูร ณ อยุธยา. พี่ชายพลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ
อยุธยา สัมภาษณ์ 26 พฤศจิกายน
2548
13. สมศรี ทองหล่อ. กรรมการเครือข่ายประชาชนเพื่อ
การเลือกตั้ง เขต 4 จ.บุรีรัมย์
สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2548
14. สวัสดิ์ บุราสิทธิ์. ประธานเครือข่ายประชาชนเพื่อการ
เลือกตั้ง เขต 6 จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์
29 พฤษภาคม 2548
15. สवास บวรเกิด. อดีตกรรมการ กกต. ท้องถิ่น
จ.บุรีรัมย์ สัมภาษณ์ 19 มิถุนายน
2548
16. ไสภณ เพชรสว่าง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.บุรีรัมย์
สัมภาษณ์ 9 มกราคม 2548

ภาคผนวก

รูปภาพประกอบหนังสือ

